

HISTORICKÝ VÝVOJ LOKALITY

OLŠOVSKÝ DVŮR

1513 - 2016

ÚZEMNÍ IDENTIFIKACE ZÁJMOVÉ OBLASTI

Město HORNÍ PLANÁ

Nejvýše položené město v Jihočeském kraji leží v nadmořské výšce 776 m, katastrální rozloha činí 99,26 km², má kolem 2 150 obyvatel, 8 osad a 4 katastrální území.

Osada ŽLÁBEK

Leží 4 km východně od Horní Plané, v evidenci je 29 domů, trvale zde žijí 3 obyvatelé. Rozkládá se v katastrálním území Horní Planá, jehož výměra je 37,25 km².

Dvůr OLŠOV

Součástí osady Žlábek, budova popisné č. 1 leží na parcele 1390 o výměře 4 107 m². Vlastníkem je MEPA Bohemia, spol.s.r.o. Milná.

HISTORICKÝ VÝVOJ OBLASTI

V souvislosti s lokalitou

OLŠOV, též OLŠOVSKÝ DVŮR -německy OLSCHHOF

Abychom si mohli udělat ucelený obrázek o historii, je potřeba uvést historická data a dějinný vývoj zkoumané oblasti ještě před založením výše uvedené lokality Olšov.

Osídlování a kolonizace území

První sondou do dějinného vývoje našeho území je založení kláštera Zlatá Koruna (Goldenkron) králem Přemyslem Otakarem II. v roce 1263. Král Přemysl Otakar tak učinil ze zcela reálných důvodů. Jednak okolní pozemky poskytovaly královské komoře jen nepatrný výnos a jednak hodlal zabránit stále více se rozvíjejícímu kolonizačnímu úsilí Vítkovců. Povolal proto do Zlaté Koruny cisterciáky z dolnorakouského kláštera Heiligenkreuz a tak již 6. dubna 1263 přichází opat Heinrich v čele konventu, aby se ujal králova daru, který tvořil korunní statek Boletice a statek Hirzův. Hirzovský statek byl částí územního pásu, který král Václav I. daroval za zásluhy svému purkrabímu na Zvíkově – Hirzovi. Na tomto území Hirzo založil 12 osad, které v současnosti tvoří katastr obce Černá v Pošumaví a část obce Hořice na Šumavě. Tento majetek pak Hirzo z Klinkerbergu daroval klášteru Zlatá Koruna, což potvrdil listinou dne 27. března 1268 v Písku král Přemysl Otakar II. Následník, král Václav II. pak 11. ledna 1284 toto darování stvrzuje.

Ještě před založením kláštera Zlatá Koruna však již existovaly na tomto území některé osady, z hlediska námi zkoumané lokality to byla Horní Planá, Boletice, Kájov, Chvalšiny a některé další.

Kolonizace území probíhala v celkem pěti kolonizačních vlnách, od roku 1263 do roku 1444 bylo pod vedení zlatokorunského kláštera založeno celkem 130 osad. Po čtvrté osídlovací vlně kolem roku 1400 nastává dočasné přerušení, kvůli politickým událostem. Na Zlaté Koruně vládne opat Rutger, který se však nedává zastrašit dvojnásobným přepadením kláštera husity, ani nucenou zástavou klášterního majetku ve prospěch Oldřicha z Rožmberka. Za jeho vlády dochází znovu k založení mnoha nových osad.

Klášter pokračuje, pánem majetku je Oldřich z Rožmberka

Když byl dne 11. května 1420 zlatokorunský klášter dobyt husitským vojskem a mnichové uprchli, přešlo území do majetku krumlovského panství, celé zboží klášterní převzal Oldřich z Rožmberka a dostal na ně od krále Zikmunda v r. 1437 doživotní přípis na svůj rod.

Tím se tedy i území Hirzovo stává **majetkem Rožmberským**, podobně jako Vítkův kámen.

Z našeho hlediska rozhodující rok 1445

V registru krumlovského panství (v urbáři) z r. 1445 se uvádí celkem 52 obcí v Újezdě boletickém, které vznikly za správy zlatokorunského kláštera. Mezi nimi je i ves **ŽLÁBEK** spolu s dalšími okolními/ Hodňov, Olšina, Jelm, Otice a další patřící později pod obec Hodňov).

Tyto vsi byly nadále v majetku kláštera Zlatá Koruna, ale pouze jako zástava Oldřichovi z Rožmberka. Veškerý zlatokorunský majetek přešel do majetku krumlovského panství.

Listiny byly však padělané, protože Oldřich II. z Rožmberka byl velký falzifikátor. Nechával smazat původní listiny a nahrazoval je jinými, které se mu v dané chvíli hodily. Tak získal po husitských nepokojích i majetek zlatokorunského kláštera.

Pečeť Oldřicha II. z Rožmberka z roku 1456.

Podobizna Oldřicha z Rožmberka a jeho pečeť

Historie obce HODŇOV

Obec Hodňov, německy Honetschlag, je právě poprvé připomínána v roce 1445 jako majetek kláštera Zlatá Koruna. Podle kroniky obce Hodňov se historické záznamy, které by měly mít jakýkoliv vztah k Hodňovu nezachovaly. Jako jeden z nejstarších se uvádí barokní kostel z roku 1788, postavený na místě dřevěné kaple z roku 1787. Škola byla postavena v roce 1802 a hlavní výdělečnou činností obyvatel bylo zemědělství a chov dobytka, část obyvatel byla zaměstnána v blízkých tuhových dolech knížete Schwarzenberka. Politicky byla obec tvořena sedmi vesnicemi a sice z farní vesnice Hodňov, vesnice Jelm, Maňávka, Olšina s osadou Myslivecké údolí, Otice, Stará Huť a **Žlábek s osadami Ořechovka a Lužní závod.**

Obec Hodňov na fotu J.Wolfa z let 1918 – 1945

Historie obce ŽLÁBEK (RINDLES)

Obec je poprvé písemně uváděna v roce 1445. Jméno vesnice je odvozeno od „žlábků“.

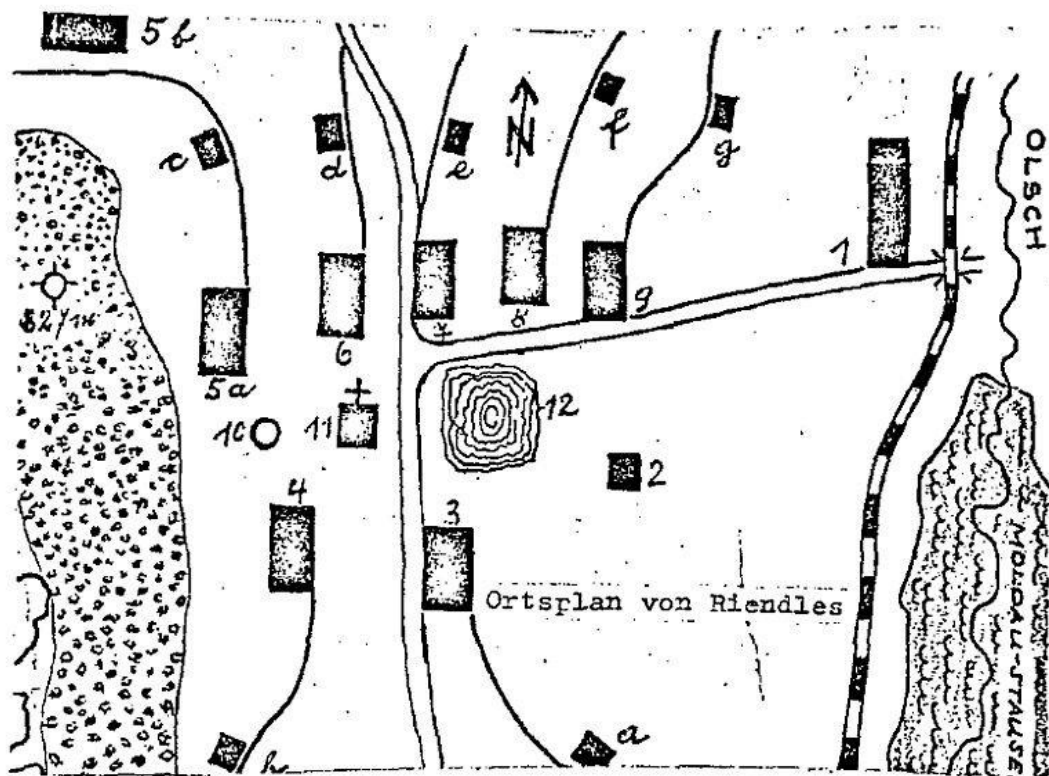
V jedné účetní zprávě panství Krumlov ze 16. října 1483, která pojednává o vybírání daní ke sv. Havlu, je uveden „Soud Plan“ s osadami Hodnio, Olssina, Gelma(Jelm), **Zlabek**, Huorka, Pichlov, Stara Hut, Spiczenberg(Hory), Pernnek, Otitze, Maniava, Maniava Bohemiale(Maňávka), Szennek(Bližší Lhota), Benissow(Jenišov) a Lhta dalssie(Další Lhota)-*znamená to, že v té době patřil Žlábek pod soud Horní Planou.*

V české listině z 28. prosince 1562 o zrušení odúmrťi je uvedeno jméno „Welffl in Rindles“.

V daňovém svitku z roku 1653 je jméno obce Rindles se sedmi usedlými.

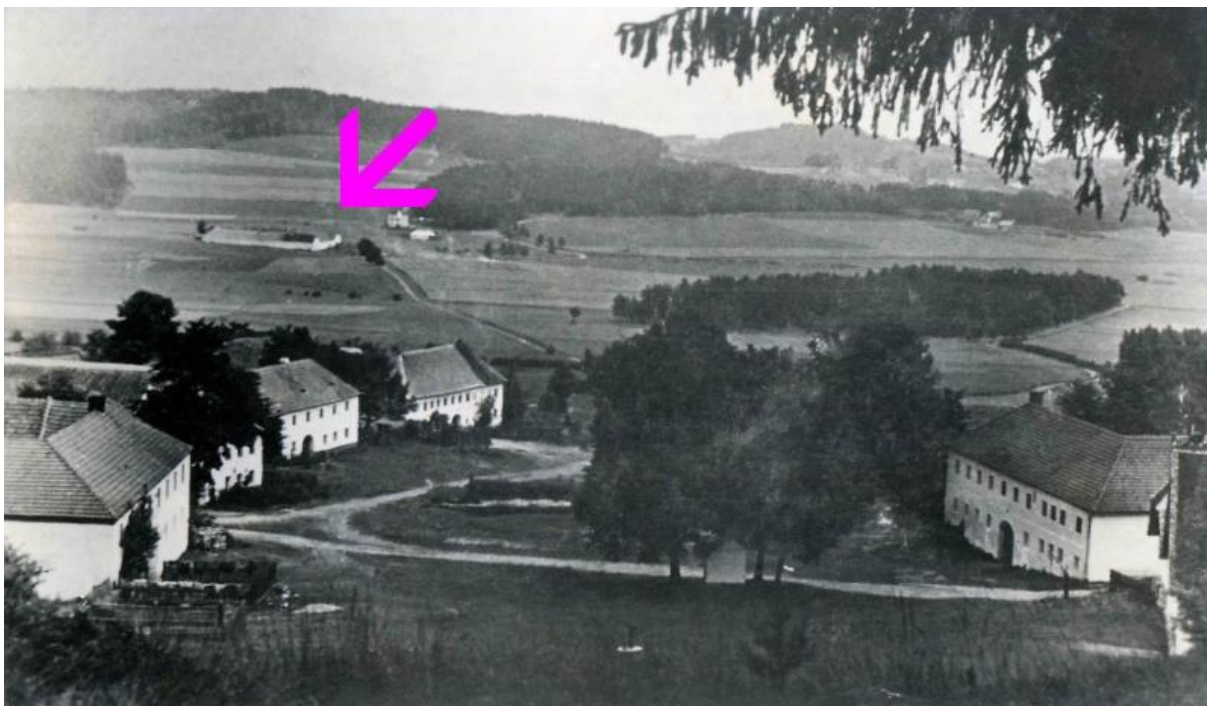
V rychtářství plánském: byly úplně nebo převážně české nově založené osady - viz i Žlábek, přestože pozdější historici a kronikáři to popírají, měly pouze dvě vsi z celkových 13 vedle českého i německé pojmenování. Svědčí o tom i jména usedlých např. ve Žlábků : Blazek, Kuba, Martin, Petrus, Rzehut.

Žlábek s Ořechovkou a Lužním závodem měl v roce 1890 – 19 domů a 239 obyvatel, v roce 1930 21 domů a 206 obyvatel, v naprosté převaze Němce.

Situční plán obce Žlábek z roku 1945 označuje podle čísel domy jednotlivých obyvatel. Pod číslem 11 je kaple, 12 obecní rybník, 10 obecní studna, malými písmeny jsou označeny tírny lnu jednotlivých sedláků. Pod číslem 1 je označen **Olšovský dvůr**.

Ve Žlábků bylo 7 selských dvorů, některé selské rody zde žily v mužské linii přes 200 let na stejném statku.

Historická fotografie osady Žlábek (z r. 1943) s typickými domy. Šipka směřuje ke dvoru Olšov

Historie osady Ořechovka

Jak již bylo výše uvedeno, patřila pod hodňovskou osadu Žlábek také osada Ořechovka a osada Lužní závod.

Z vesnice Mokrý do vesnice Olšina vede cesta lesem, kde přibližně v polovině ležela hornická osada Ořechovka. Bylo to celkem pět domů po jedné straně cesty a všude kolem les s nejvyšším vrcholem Suchý vrch – 835 m.

Osada byla povolena k založení v roce 1844 a v roce 1845 bylo postaveno prvních 5 domků. Každý osídlenec dostal od knížete Schwarzenberka přiděleno 10 korců půdy, která musela být nejdříve zbavena křovin a učiněna ornou. Lidé nazvali toto osídlení Nová Vesnička.

Obyvatelé patřili k farnosti a škole Hodňov, více se cítili být příslušní k osadě Olšina než ke Žlábk. K němu patřili zřejmě proto, že Ořechovka byla více spojena s Lužním závodem, kde obyvatelé nacházeli práci a obživu. Osada Ořechovka požádala v roce 1928 o přiškolení k Mokrý.

Při cestě z Ořechovky směrem do Hodňova se nachází nejvýše položený rybník v Čechách, Olšina, dříve nazývaný Hodňovský, který leží v nadmořské výšce 731 metrů nad mořem, jeho rozloha je 138 hektarů a maximální hloubka šest metrů /foto historické a současné/

Historie osady Lužní závod

V blízkosti Žlábků se nacházel tzv. Lužní závod, kde byly rozloženy knížecí Schwarzenberské grafitové doly. Byla to, mimo jiné, šachta Moric, Nová Olšovská šachta, Josefova štola, dále zde byl pilařský závod, cihelna s kruhovou pecí a další.

V souvislosti s Lužním závodem je nutno zmínit významnou technickou památku – **Dědičnou štolu Josef**, jejíž portál se nachází na území obce Černá v Pošumaví, v blízkosti Olšovského dvora. Štolu, sloužící k zamezení průsaku spodních vod, začali Schwarzenberkové stavět v roce 1897 a přes řadu problémů byla ukončena v roce 1937. Štola je dlouhá 2 240 m a její vyústění je osazeno kamenným portálem, kde nad vyzděným obloukem štoly je římsa se slepým vlysem a volutami po obou stranách a vše vrcholí dekorativním podstavcem s knížecí korunkou. V roce 2015 nechala obec Černá v Pošumaví tuto chátrající památku z vlastních zdrojů opravit a rekonstruovat.

Vstupní portál dědičné štoly Josef – repro Kohoutí kříž 1929 + 2003(F.Z.) + 2015(F.Z.)

Historický vývoj zájmové lokality - OLŠOVSKÝ DVŮR – OLSCHHOF

V majetku Rožmberků a Eggenbergů

Dvůr OLŠOV, v historických listinách uváděný jako součást osady Žlábek, patřící pod obec Hodňov, není v urbáři zlatokorunského zboží uváděn v roce 1445, nýbrž je poprvé připomínán **až k roku 1536**. Předpokládá se, že byl rovněž založen mnichy z kláštera Zlatá Koruna, který byl majetkem Rožmberků. Jeho existence je však zmiňována již dříve – viz:

„Podle daňového a desátkového registru rožmberského důchodkového úřadu v Krumlově z roku **1513** rychta Mokrá spravovala následující osady: Černá, Radslav, Roidschlag, Bližná, Mokrá, Dolní Vltavice, Hubenov, Klackern, Raveň a **dvůr v Olšově**“.

Nebylo to však za vlády Oldřicha II. považovaného za jednoho z nejmocnějších mužů království (1403 – 1462), ani za jeho následovníka Petra IV. z Rožmberka (1462 – 1523), nýbrž za Viléma z Rožmberka, který vládl v letech 1535 až 1592 a za jehož panování došlo k největšímu rozkvětu krumlovského a celého rožmberského panství. Významným způsobem k tomu přispěl i jeho purkrabí a regent rožmberského panství Jakub Krčín z Jelčan (v roce 1568 založení pivovaru v Černé- Schwarzbach).

Panství Rožmberků, k němuž patřil i dvůr Olšov, prodal v roce 1601 Rožmberk Petr Vok císaři Rudolfovi II. Habsburskému. Petr Vok z Rožmberka, poslední vladař Domu rožmberského a

zároveň poslední mužský potomek Rožmberků zemřel 6. listopadu 1611. Po 309 letech tak zaniklo tzv. **Rožmberské dominium**, které po tři století představovalo vlastní stát ve státě na velké části území jižních Čech. Po Rudolfu Habsburském přešel majetek v roce 1612 na krále Matyáše, v roce 1619 na Ferdinanda II. a ten panství daroval 23.12.1622 Janu Oldřichu z Eggenberka (Johann Ulrich). Eggenberkové pak nad tímto územím vládli téměř sto let. Po Johannu Ulrichovi se postupně vystřídali Johan Anton (1634-1649), Johann Christián (1649 – 1710), Johann Anton (1710 – 1716) a Marie Ernestine (1716 – 1719). Její smrtí dne 4. dubna 1719 rod Eggenbergů vymřel.

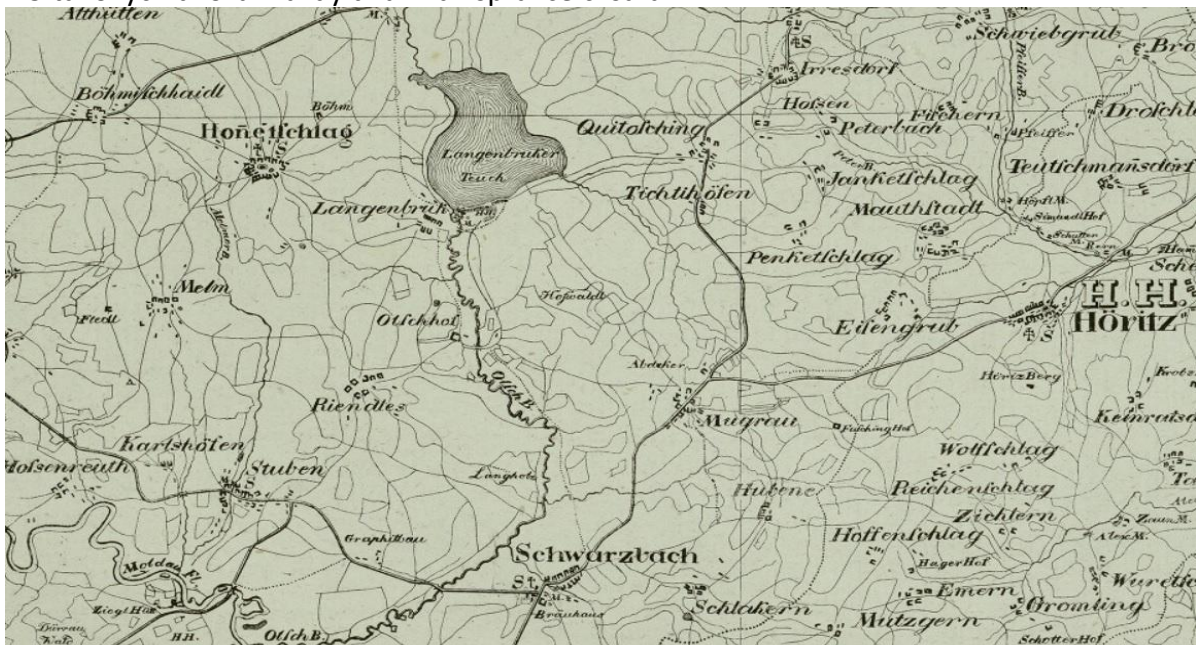
Nejdéle vládnoucím Eggenbergem byl Johann Christián (Jan Kristián) - **obrázek (ckrumlov.info)**, který vládl v letech 1649 – 1710, z Českého Krumlova učinil své sídelní město a zahájil jeho první barokní přestavbu. Byl to on, kdo udělil v roce 1669 Dolní Vltavici městská práva a k tomu pečeť, která byla používána až do roku 1945.

Vládnutí přichází na rod Schwarzenberků

Panství, respektive Vévodství Krumlov, přechází 29. dubna 1719 na synovce zesnulé kněžny Marie Arnoštky (Ernestiny) z Eggenbergu, Adama Františka Schwarzenberka.

Rozvoji zemědělství věnovali Schwarzenberkové od samého počátku patřičnou pozornost. Hlavní péče byla věnována pěstování píce a produkci hnoje. Na místo zastaralého trojstranného hospodaření bylo zavedeno střídavé hospodářství. Veškerá rostlinná a živočišná výroba byla soustředěna do nově vytvářených velkostatků. Velkostatky se dále členily na tzv. dvory, což byly velké statky s určitou výměrou půdy a tomu odpovídajícím vybavením technikou a kapacitou budov. Na celém majetku bylo před první světovou válkou 149 takových dvorů. Každý dvůr řídil správce či šafář.

Historická mapa oblasti z roku 1829 (Josef Falta vydavatel)

Velkostatek Český Krumlov

Velkostatek měl pozemkový majetek na někdejších soudních okresech Český Krumlov, České Budějovice, Kaplice, Prachatice, Chvalšiny, Horní Planá, Vyšší Brod, Trhové Sviny, Netolice a Vodňany. Jeho plocha činila před první pozemkovou reformou 49 311 ha. Na velkostatku byly dva zámky – Český Krumlov a Červený Dvůr a 16 dvorů ve vlastní režii velkostatku – Špitálský, Kvítkův, Nový, Vlaštovičnický, Křenov, Červený, Chlum, Chlumeček, Koroseky, Lhotka, Bartochov, Plavnice, Hamr, Valtrov, Jestřábí a **Olšov** – celkem 2 609 ha a dále tři pronajaté dvory (Zlatá Koruna, Holkov a Černice).

Majiteli velkostatku byli postupně Jan Adolf II., Adolf Josef, Jan Nepomuk a Dr. Adolf ze Schwarzenberku. V roce 1940 na ně navázala vnučená správa dosazená lineckým gestapem, roku 1945 národní správa, roku 1947 se velkostatek stal majetkem země České a od 1.1.1949 do 31.12.1949 byl ve správě státní.

Na velkostatku se již v roce 1845 začínaly pěstovat ušlechtilé trávy, běžně se začínalo meliorovat a hnojit na základě odborných posudků. Díky tomu začal velkostatek a jednotlivé dvory prosperovat, začalo se chovat větší množství ušlechtilého a chovného skotu, koní i prasat. Do polí se začala zapojovat ve větší míře nová technika a postupně se stávalo schwarzenberské hospodaření vzorem i pro okolní země a státy. Výsledky přinášelo i lesnictví a rybníkářství. Hospodaření přinášelo i nadprůměrně dobré sociální zabezpečení pracovníků „na knížecí“.

Vznik poplužního dvora

V roce 1879 je dvůr Olšov přeměněn schwarzenberskou správou na **knížecí poplužní dvůr**.

Stejnou přeměnou přešly i nedaleké dvory Jestřábí a Valtrov (v roce 1887). U všech třech se jednalo celkem o 200 ha zemědělsky využívané plochy, 80 ha lesa a k tomu oplocené pastviny a plochy zastavěné. Celkem bylo na těchto třech poplužních dvorech chováno 8 koní, 21 volů, 72 krav, 76 ks mladého skotu a 26 prasat. Ročně zde bylo vyprodukováno více jak 150 000 litrů mléka, 4 400 kg sýra, 950 q obilovin a 1 050 q okopanin. Všechny tři dvory měl na starosti 1 správce, dále zde byli 4 ovčáci a 52 stálých zaměstnanců a deputátníků.

Tyto knížecí poplužní dvory patřily pod stejnou správu jako pivovar v Černé (Schwarzbach), který do roku 1893 podléhal administrativnímu vedení ředitelství dolů a do roku 1928 pak ředitelství panství v Krumlově a dozor měl současně zemědělský správce poplužních dvorů Olšov, Jestřábí a Valtrov. Tímto správcem byl František Smrčka, bytem čp.30 (dnes 32) v Černé v Pošumaví, který byl současně i správcem pivovaru a účetním tuhových dolů.

*Poplužní dvůr. německy Meierhof, je historické označení pro panský neboli vrchnostenský dvůr, ke kterému náležela panská půda. Název pochází od označení staré měrné jednotky **popluží**, podle níž se zjednodušeně nazýval samotný dvůr. Poplužní dvůr musel mít minimálně jedno popluží, čili pozemek, který jedno spřežení jedním pluhem stačilo obdělat, přibližně to bylo 15 až 20 hektarů.*

Dvůr, jako hospodářská jednotka, byl vybaven dostatečnými provozními objekty (stáje, stodoly, sýpky, skromné byty pro čeledí) i čeledí, to je stálými pracovními silami, které se staraly o dobytek a prasata po celý rok. Termín poplužní dvůr se udržel až do poloviny 20. století a označoval jakýkoliv dvůr (statek) v pronájmu.

Statek, v lidové mluvě grunt, představuje souhrn všech budov, které náležejí k jednomu hospodářství. Podle místních poměrů a tvaru terénu docházelo k uspořádání statků, při

kterých hlavní obytná část ležela u cesty nebo za zahrádkou, jindy byla obrácená čelem k cestě a druhá část s hospodářskými prostory (chlév, stodola, špýcharem) byla k první připojena pod pravým úhlem. V pozdějších dobách budova stojící v čele sloužila jako obydlí a z jedné strany k ní přiléhaly stáje, souběžně s obytnou budovou byla stodola a proti stájím kůlna. Vznikal tak vlastně dvůr, který byl kolem dokola ohrazen těmito budovami. U hlavního stavení bývala vyhloubena studna a při stájích stálo hnojiště. Stodolou se pak projíždělo „za humna“, na pole / systém uplatněný na dvorech Olšov i Jestřábí/.

Mapka Olšovského dvora z roku 1949 (z webu kontaminace)

Dvůr Olšov je typické stavení, jakých bylo většina nejen ve Žlábkú, ale i na jiných místech Šumavy, kde v průčelí napříč byl trakt obytných budov, které byly většinou jednoposchoďové s průjezdy, po obou stranách byly hospodářské budovy a celý dvůr vzadu uzavírala stodola. Je to typ německého nebo hornorakouského domu, z čehož vidíme, že obec, která byla původně slovanská, byla později slabě obydlená, posléze nově kolonizována a obnovena německým obyvatelstvem.

Poplužní dvůr Olšov a Moritzova šachta na Lužním závodě patřily k tehdejším největším podnikům příslušné obce Hodňov. Většina obyvatel Ořechovky byla zaměstnána jako zemědělstí dělníci na poplužním dvoře knížete Schwarzenberka v Olšově dvoře.

U Olšovského dvora, stejně jako u Mokré, se v druhé polovině 18. století pěstoval chmel pro potřeby pivovaru v Černé. Chmelnice byly opuštěny koncem roku 1788 za vládnutí Johanna Schwarzenberka. Jedním ze zajímavých a zvláštních povolání na Šumavě bylo kolomaznictví. Jak uvádí Ing. Ivo Vicena, vyráběly kolomaz již od 17. století pod Jeleními vrchy rodiny Stiny a Schlapschi. V roce 1848 se na polesí Želnava vyrábělo v dílně 36 vídeňských věder kolomazi, čili asi 2000 litrů, přičemž největšími odběrateli byl pivovar v Černé a knížecí Schwarzenberský dvůr v Olšově.

Výřez z mapky soudního okresu Horní Planá z roku 1913

Pozemková držba na dvoře Olšov

V roce 1920 činila celková výměra všech pozemků na Olšovském dvoře - 133 ha, 76 arů a 72 m². Z toho bylo polí 47,42,00 ha – louky tvořily 33,20,29 ha – pastviny byly ve výměře 16,10,01 ha – lesy tvořily 33,44,71 ha – zahrady 0,75,00 ha a zastavěná plocha činila 2,85,08 ha.

Nucený nájem půdy

V lednu roku 1920 byl zaveden nucený nájem půdy pro schwarzenberské nájemce. Podle nájemní smlouvy z 29.května 1920 bylo pronajato schwarzenberským horníkům z pozemků Olšovského dvora 2 ha luk a 81 arů půdy na brambory(podle zákona ze dne 25.června 1919 č.378,paragraf 5) za tento pevný nájem:

půda špatné kvality za 60 Kč – půda střední kvality za 80 Kč – půda dobré kvality za 100 Kč a půda nejlepší kvality za 120 Kč. V pozdější dohodě mezi Schwarzenberskou správou a hospodářskou radou byla výměra pronajaté půdy zvětšena na 2 ha a 25 arů luk a 1 ha pro brambory.

Sčítání obyvatelstva a domů v roce 1921

Při sčítání obyvatel v roce 1921 vidíme na Sběrném archu domovním pro Olšovský dvůr, že na čp. 1 byla přihlášena rodina Adolfa Mugrauera s celkem 6 členy a 10 členů služebnictva. Na čp.15 to byly celkem 4 rodiny s 18 členy – celkem 34 obyvatel.

Franz Asanger a Karel Brosch z čp. 15, oba horníci, byly členové obecního zastupitelstva obce Hodňov a znovu byli zvoleni na další období dne 16.září 1923.Dále je na sčítacím archu na čp.15 Ludvík Langhansl, tesař a Josef Hais, zemědělský dělník. O Adolfu Mugrauerovi z čp.1 nejsou záznamy.

Sběrný arch domovní.
Haussammelbogen.

Jméno majitele domu: *Schwarzenberg Johann Petrus*
 Name des Hauseigentümers:

Číslo domovního listu / Wohnungsnummer	Byt / Die Wohnung	Jméno majitele bytu / Name des Wohnungsinhabers	Číslo občanského listu / Personalausweisnummer	Poznámka / Anmerkung
1	1	Mugrauer Adolf	6	
2	1	Trinde Hais	10	
2	0		16	

Vyvlastnění knížecího majetku

Pozemková reforma v Československu probíhala ve dvou etapách.Cílem bylo vyvlastnění, zestátnění a rozdělení velkých soukromých pozemků, především zemědělských.

Při první etapě v létech 1919 – 1938 došlo v roce 1926 k vyvlastnění majetku, který vlastnil rod Schwarzenbergů, mezi jiným i poplužní dvory Valtrov, Jestřábí a **Olišov**.

Podle kroniky obce Hodňov padlo rozhodnutí o převzetí těchto dvorů již na jaře roku 1925 a na podzim byly převzaty Pozemkovým úřadem. Z poplužních dvorů byly vytvořeny „zbytkové statky“ a navrženy na přiděl. Vyvlastnění nebylo tehdy přijato s nadšením.

V kronice (Pamětní knize) obce Hodňov je otázce vyvlastnění věnována větší pozornost a tak zde uvádím doslovnou citaci zápisu tehdejšího kronikáře:

„Na území obce Hodňov ležící, pozemkovým úřadem zabavený a velkostatkáři Schwarzenberkovi vyvlastněný poplužní dvůr Olšov o výměře přes 100 ha pozemků, byl přes veškeré možné kroky čistě německé obce Hodňov a proti jejich zákonně oprávněným a odpovídajícím způsobem provedeným požadavkům byl přidělen českým žadatelům.

Německé noviny „Bohemia“ přinášejí ve svém 147 čísle ze dne 22. června 1926 tento článek: „Zastavení výroby pozemkovým úřadem. - Čeho je schopna touha po počestřování. - Tragedie v Černé“.

Zabavené poplužní dvory v Jestřábí 123 ha, Olšovský dvůr 100 ha a Valtrov 57 ha velké, leží v blízkosti Černé, v německé části Šumavy. Z celkové výměry připadá na zemědělsky využívanou plochu 200 ha, 80 ha je les, zastavěné plochy a oplocené pastviny. Stav dobytka tři poplužních dvorů čítá v posledních létech přes předpokládané vyvlastnění, 8 koní, 21 volů, 72 krav,76 mladého skotu a 26 prasat. K tomu ještě případnou od zaměstnanců dvoru chovaná prasata a drůbež. Ročně bylo vyprodukováno více jak 150.000 l mléka, 4.400 kg sýra, 950 q obilovin a 1.050 q okopanin na prodej.

Množství výrobků odebíraných zaměstnanci dvorů nejsou v tomto zahrnuty. Na 3 dvorech byl zaměstnán 1 správce, 4 ovčáci, 52 stálých zaměstnanců a deputátníků. Od jara do podzimu

byli ještě přesto zaměstnáváni sezónní dělníci. Ročně v penězích vyplacené platy a mzdy činily víc jak čtvrt milionu Kč.

Tyto 3 dvory byly na podzim 1925 po žních převzaty pozemkovým úřadem. Právě před převzetím na jaře 1925 padlo rozhodnutí pozemkového úřadu o dvorech Jestřábí, Valtrov a Olšovský dvůr nepřidělit tyto na půdě usazeným německým žadatelům, nýbrž že tyto zůstanou v celku jako tak zvané zbytkové statky a že jako žadatelé připadají v úvahu pouze Češi.

Přidělení 3 dvorů připadá za úkol počestění Černé. Bylo sice počátkem února 1926 formálně vypsáno řízení o přidělení na tři zbytkové dvory, přidělení následovalo, ale samozřejmě pouze na pozemkovým úřadem právě vyvolená česká pastevní družstva, která byla založena zvláště pro převzetí těchto tří dvorů. Pro drobné rozdělení nebylo vůbec vypsáno žádné řízení. Družstevníci bydlí v českých obcích Krásetín a Křemže u Budějovic. Předsedou družstev je zemědělec J. Valenta z. Krásetína, jednatelem inspektor zemské kulturní rady V. Tejčka z Budějovic.

Záměrně bylo založeno družstvo s družstevním kapitálem 500 podílů po 1.000 Kč, kterýžto obnos představuje minimum provozního kapitálu pro tři dvory. Účast Čechů na založení družstva byla proti očekávání velice slabá, bylo upsáno sotva 180 podílů. Zaplacen byl přesto pouze zlomek upsaných podílů.

Upsání zbývajících 320 podílů německými žadateli o půdu z obcí Černá, Hodňov, Radslav a Bližná bylo zakázáno (!), protože pozemkový úřad a jeho nastrčení muži se snažili pouze o počestění německého území, které by bylo ale přijetím Němců do družstva znemožněno.

Již na jaře 1925 měli někteří družstevníci ovlivňovat vedení hospodářství a tyto tři dvory častěji kontrolovali, aniž by bylo již přidělení právně proběhlo. Důkaz, že pozemkový úřad měl již definitivně vybráno před přidělovacím řízením mezi žadateli. Zdá se, že se opětovně podařilo beztržné počestvení německého území a německého majetku.

Podle smlouvy a na základě zákona o pozemkové reformě musely být dvory starými majiteli úplně vyklizeny počátkem března a předány pozemkovému úřadu, respektive novým nabyvatelům. Zaměstnanci museli být proto propuštěni. Živý a mrtvý inventář měl být k tomuto okamžiku prodán, neboť družstvo se náhle vyjádřilo, že nechce převzít ani živý, ani mrtvý inventář. Prázdné dvory očekávaly své nové majitele. Kdo ale dvory nepřevzal, byl nový majitel, české pastevní družstvo. Družstvo nemohlo tři dvory, které mu pronajal pozemkový úřad, převzít, protože mu úplně chyběly finanční prostředky. Neboť vstupu německých družstevníků bylo před několika měsíci zabráněno, aby zřízením čistě českého družstva mohlo být provedeno počestvení Černé. Čeští družstevníci ale těch několik málo podílů ani nezaplatili. Družstvo se muselo proto ohlédnout po úvěru a obrátilo se proto na pozemkový úřad.

Tento prohlásil náhle, že nemůže požadovaný úvěr na vybavení dvorů poskytnout, protože nemá žádné prostředky. Těmito finančními, ne neodstranitelnými potížemi donuceno, odstoupilo české pastevní družstvo koncem května od přidělení, protože nemohlo dvory převzít. Podzimní setí nebylo již v roce 1925 pro předávání pozemkovému fondu úplně provedeno. Noví nabyvatelé neprovedli ani jarní setí a o dvory se nestaralo ani české pastevní družstvo a také ani pozemkový úřad.

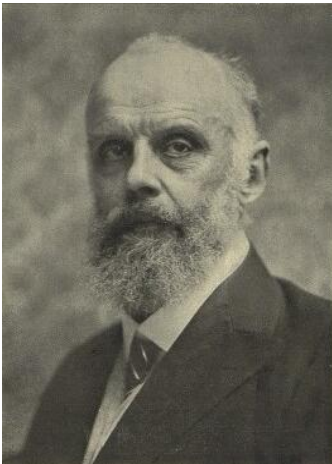
Neosetá leží pole, prázdné jsou stáje, kde se dříve ale pracovalo panuje hrobový klid. Dřívější zaměstnanci dvorů rozmnožili armádu nezaměstnaných a musí bez své viny snášet bídu a nouzi. Tiše stojí výrobní aparát, přestože československá republika má nedostatek zemědělských výrobků a musí je stále ve větší míře dovážet.

Jediným výsledkem pozemkové reformy v Černé je, že z národnostních důvodů došlo k zastavení výroby. Tento neslýchaný postup pozemkového úřadu není ojedinělým případem v

jeho praxi. Typickým opět se vracejícím jevem pozemkové reformy je záměrné ničení výroby, protože pozemkový úřad nezhlédl v československé pozemkové reformě žádná hospodářská opatření, protože v pozemkové reformě viděl pouze úspěšné zničující polní tažení proti úrodné, bezbranné půdě a proti bezbranným, práci žádajícím lidem, protože půda patří Němcům a protože ti lidé jsou Němci, přičemž jsou jim hospodářské důsledky takové zničující války dokonale lhostejné."

Část výpisů archivních materiálů týkajících se vyvlastnění schwarzenberského majetku

Vlastníkem majetku Velkostatek Český Krumlov byl **Jan Nepomuk Schwarzenberg**, 14. vévoda krumlovský, který byl ve funkci v letech 1914 – 1938. Ve věci vyvlastnění jej zastupoval JUDr. Antonín Jaksch.

Jeho nástupcem byl **JUDr. Adolf Schwarzenberg**, 15. vévoda krumlovský, byl ve funkci v letech 1938 – 1950.

ZNAK

Majetek dvora OLŠOV – Velkostatku Český Krumlov činil k 24.4.1919 = 96,9234 ha zemědělské půdy a 122,1359 ha půdy celkem.

Státní pozemkový úřad vyzývá majitele k dohodě o ceně

STÁTNÍ POZEMKOVÝ ÚŘAD V PRAZE

Číslo **21628** / 1924 – III. Zkr

odpovědi budiž toto číslo jednací uvedeno.
O každé věci pište samostatně.

vyzvání k dohodě o ceně.

Velkostatek Čes. Krumlov - majitel
Jan Nep. Schwarzenberg.

V Praze, dne 10. března 1924.

Státní pozemkový úřad v Praze.

Č.j. 22.866/30-II/4A.
Dohoda o přejímací ceně.
Velkostatek: Krumlov Český.
Dvory: Jestřábí, Kvítkov, Olšová,
Špitálský Valtrov, Vlaštovčí.

V samotném zápise se vyskytuje mnoho chyb – zde např. je uveden Olšov jako Olšová

DOHODA O PŘEJÍMACÍ CENĚ,

sjednaná dle § 44.druhý odstavec zákona ze dne 8.dubna 1920 č.329 sb. z.a n. ve znění zákona ze dne 13.července 1922 č.220 sb.z.a n. dnešního dne a roku mezi Státním pozemkovým úřadem v Praze v zákonném zastoupení státu československého se strany jedné a panem Janem Nep. Schwarzenbergem, jako vlastníkem panství Krumlov Český, zastoupeným panem Drem Ing. Zdeňkem Pichou, generálním ředitelem v Hluboké n.Vlt. plná moc ze dne 6.listopadu 1925 pod č.j.24.222/25 pres.vykázána/ e strany druhé ohledně nemovitostí uvedených sub I.

Důvody.

Státní pozemkový úřad v Praze převzal podle zákona ze 16. dubna 1919 č. 215 a 8. dubna 1920 č. 329 ve znění zákona z 13.července 1922 č. 220 sb.z. a n. pro československý stát od panství Český Krumlov zapsaného ve vložkách číslo 764 a 765 českých desk zemských právo- platnou dohodou z 18. února 1930 č. 22866/30-II/4 nemovitostí dvorů Jestřábí, Kvítkov, Olšová, Špitálský Valtrov a Vlaštovčí ve výměře 469 ha 3632 m2 s platností od 1. října 1925 za přejímací cenu 618.878.61 Kč.

Převzatý majetek na panství Český Krumlov je uváděn společně pro 6 dvorů, včetně Olšova (opět uveden jako Olšová)

Definice zbytkového statku

Zábor půdy postihl v Československu polovinu velkostatků. Obava ze ztráty jejich výkonnosti parcelací na malá hospodářství vedla k zřízení zbytkových statků podle § 25 *zákona o přidělu* ze dne 30. ledna 1920. Zbytkový statek byl definován jako vyvlastněný dvůr, jemuž i po parcelaci má zůstat tolik půdy, aby budovy a ostatní inventář pro výrobu ve větším měřítku nebyly hospodářsky znehodnoceny. Podle přidělového zákona měly být zbytkové statky hlavně přiděleny "k vytvoření odborných hospodářství jednotlivcům zvláště způsobilým k vedení větších podniků zemědělských."

Celkem bylo vytvořeno 2.291 zbytkových statků s celkovou výměrou půd 226.000 ha. Průměrná velikost jednoho zbytkového statku byla 100 ha, z toho 85 ha půdy zemědělské.

Rozhodnutí o přidělu zbytkového statku Olšov z majetku Velkostatku Krumlov

Na základě vypsání výběrového řízení v únoru 1926 podali závaznou přihlášku na přidělu zbytkového statku Olšov manželé Karel TUPÝ a Anna TUPÁ.

Zbytkový statek Olšov měl konečnou výměru - 133 ha,76 arů a 72 m².

Kronika obce Hodňov k převzetí uvádí:

Pověstná česká pozemková reforma přidělila Čechovi Karlu TUPÉMU schwarzenberský poplužní dvůr Olšov jako tak zvaný zbytkový statek. Jemu se však nepodařilo usídlit zde své krajany jako dělníky. Nutil však německé dělnické rodiny, které zaměstnával, aby posílali své děti do české školy v Rovenci. Všechny státní úřady v Horní Plané byly obsazeny českými úředníky a pomocnými silami. Záměr totálně počeštit tento sudetoněmecký prostor se nedařil a skončil příchodem německých vojsk v září roku 1938. Kronikář konstatuje: „Bohu díky, že české panství skončilo“.

Poznámka k osadě ROVENCE: Ktiš a tři okolní obce v její správě - Mackova Lhota, Rovence a Sádlno (též Sádlná) - byly tenkrát součástí krumlovského politického okresu. Patřily pod pravomoc C. k. okresního soudu ve Chvalšínách.

UPŘESNĚNÍ – DODATEK k vyjádření kronikáře v Kronice obce Hodňov

k článku z německých novin „Bohemia“ (výše) + rozhodnutí o přidělu zbytkového statku Karlu Tupému (viz) :

Důležitým faktem je skutečnost, že celé popisované území, jehož obyvatelstvo bylo postupně v rámci kolonizace, německé národnosti – patřilo od samého počátku vždy k zemím **KORUNY ČESKÉ.**

Po roce 1918(zápisy v kronice) se jedná o území ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY.

V archivních materiálech Oberösterreichischen Landesarchiv a Reichstatthalterei z let 1938 – 1945 jsou jako majitelé uváděni Karl und Anna Tupy – VIZ:

Sch. 6/83: Karl und Anna Tupy, Ölschhof, Gem. Honetschlag, Kreis Krumm-
mau;

V státním archivu Český Krumlov jsou opět chybné údaje – viz:

6 Jež Karel	"	gew.Verwalter	Pacht	
Adamoviš	"	gew.Pächter	"	
Tupý Josef	"	Landwirt	Eigent.	271.000

Karel Tupý, který v roce 1925 koupil statek Olšov za 271 000 Kč je zde uváděn jako- Josef. Chyba je i u nájemce Valtrova, který byl správně Jež Josef. Manželé Tupých hospodařili až do roku 1938.

O tom, že se jedná skutečně o Karla a Annu Tupých mi podali svědectví jeho dosud žijící vnučka a právnuci v dalších částech hledání historických dat v této publikaci.

Vnucená správa za německé okupace

Dne 17.srpna 1940 vydala německá tajná státní policie v Linci přípis, podle kterého byl celý majetek Dr. Adolfa Schwarzenberga zabrán ve prospěch Německé říše a byla na něj uvalena vnucená správa.Reorganizace schwarzenberských ústředních úřadů vstoupila v platnost 1.září 1940. Dosavadní vrchní ředitelství a lesní inspekce v Českém Krumlově, ústřední úctárna v Českých Budějovicích a ústřední ředitelství na Hluboké nad Vltavou byly spojeny v jediný úřad nazvaný – Ústřední správa statků. Ta měla dvě odvětví:

- 1) Lesy a zemědělství
- 2) Průmysl a všeobecná správa.

Majitelé Karel a Anna Tupý byli nuceni z Olšova uprchnout do vnitrozemí. Na dvůr Olšov byl německou mocí dosazen nucený správce.

V kronice Hodňova je v roce 1945 uváděn jako vlastník *Hermann Hawel s manželkou Márií (jako obyvatelé domu čp.1 Žlábek a dům uváděn jako Maierhof Olschhof).

* - nebyl vlastníkem, ale nájemcem(nuceným), vlastníkem nadále Karel Tupý

Situace po roce 1945 - Národní správa a majetek země České

Po druhé světové válce dochází k postupnému zániku schwarzenberského hospodářského komplexu.Dochází k propojení majetku pohraničního s ústřední správou v Českém Krumlově a protektorátního s ústřední správou v Českých Budějovicích.

Usnesením Zemského národního výboru v Praze ze dne 23.června 1945 byla zřízena nad veškerým schwarzenberským majetkem Národní správa.

Podle zákona č.143 Sb. ze dne 10.7.1947 se stal schwarzenberský majetek v Čechách majetkem země České a ústřední orgán byl nazván – Podnikové ředitelství zemského dříve schwarzenberského majetku.

Konec Národní správy – přechod do státního majetku

Ke dni 31.května 1948 byla Národní správa zlikvidována a dnem 1.června 1948 vstoupila v platnost nová organizační struktura.Nejvyšším orgánem se stal předseda a představenstvo zemského dříve schwarzenberského majetku se sídlem v Praze. Jim bylo podřízeno podnikové ředitelství v Českých Budějovicích a jeho prostřednictvím i nižší správy.

Od 1.ledna 1949 se stal Zemský, dříve schwarzenberský majetek, majetkem státním a jeho ústřední úřad se nazýval Podnikové ředitelství státního dříve schwarzenberského majetku.

Od 1.června 1949 název „schwarzenberský“ mizí a vzniká nové označení – Podnikové ředitelství lesů, statků a průmyslu se sídlem v Českých Budějovicích. Ke dni 1.ledna 1950 byla provedena delimitace veškerého někdejšího schwarzenberského majetku a agenda dřívějšího podnikového ředitelství přešla na Krajský inspektorát československých státních statků a Krajský inspektorát československých státních lesů v Českých Budějovicích.

Situace na dvoře Olšov po roce 1945

Jak to přesně vypadalo těsně po roce 1945 není možno v žádných materiálech dohledat, o čemž jsem se přesvědčil návštěvou a bádáním, jak v oblastním tak i státním archivu, což dokládá i korepondence před mou návštěvou ve SA, respektive odpověď k hledání potřebných dokladů – viz: *Spolu s kolegy jsme se intenzivně věnovali hledání informací o statku Olšov, ale bohužel téměř bez úspěchu. Máme k dispozici pouze jeden nedatovaný soupis zbytkových statků, kde je k Olšovu uveden vlastník (nikoli nájemce) Josef Tupý a přejímací cena. Dále je Olšov zmiňován v souvislosti s dohodami o přejímací ceně s pozemkovým úřadem. K některým dvorům dokonce existuje samostatná spisová složka, ale Olšov bohužel není uveden dokonce ani ve většině seznamů zbytkových statků. Další osudy Olšova po pozemkové reformě není možné dohledat. Dokumenty se týkají většinou celého velkostatku a jednotlivé nemovitosti v nich nejsou zmíněny.*

Mgr. Eliška Hospasková

vedoucí oddělení

Státní oblastní archiv v Třeboni

=====

Co není v archivu je uchováno ve vzpomínkách

Hlavním aktérem a přímo očitým svědkem hospodaření na dvoře Olšov je vnučka Karla Tupého a Anny Tupé a současně dcera Terezie Císařové/ majitelky podílu/ a Josefa Císaře – paní **HELENA ŠTĚPÁNOVÁ (1932)**, nyní žijící Havlíčkově Brodě.

Na část tohoto životního období vzpomíná: „ Karel Tupý a Anna Tupá, můj dědeček a babička, koupili dvůr Olšov na základě přidělu od Státního pozemkového úřadu v roce 1926 a hospodařili zde až do září 1938, kdy byli nuceni uprchnout. Zaměstnanci byli většinou Němci, spolupráce s nimi byla dobrá až do doby záboru území německým státem. Situace se pak tak vyhrotila, že prarodiče byli nuceni nechat na Olšově téměř všechno a pouze s pár věcmi na žebříňáku rychle ujet, neboť jim bylo již silně vyhrožováno. Jelikož děda dříve pracoval v Municích, podařilo se jim sehnat byt v Hluboké nad Vltavou, kde jsme bydleli pak všichni pohromadě, prarodiče , rodiče já i sourozenci. Asi po dvou letech jsme se stěhovali do Holubova, kde se tatínek stal řídícím učitelem a dostali zde učitelský byt.

V Holubově zemřela moje babička a tak, když jsme se po osvobození vraceli na Olšov a dostali zpět náš majetek, byl její podíl přepsán na mou maminku **Terezii Císařovou**.

Naši se samozřejmě snažili podívat na Olšov i během války, kdy to bylo zakázáno. Bylo to někdy v roce 1939, kdy je v Krumlově chytily Němci a asi na 14 dní je zadržovali. Když jsme se pak na Olšov vrátili natrvalo, byl to zoufalý pohled. Téměř všechno bylo rozkradeno, přes válku byly ve dvoře zajatci a tak se zabíjel dobytek, protože nebylo čím krmit. Naši museli začínat úplně od začátku, nejdříve s deputátníky, kteří bydleli v domku za dvorem. Byli to Němci, kteří byli záhy odsunuti a tak nebyly k práci žádné síly. Pamatuji se, že musel krávy dojit i tatínek učitel, pracovní síly se těžko sháněly. To už se však pomalu blížil rok 1948 a o svůj majetek jsme přišli, i když jsme stále byli vlastníky. Po období hospodaření státních statků přišel rok 1989, přihlásili jsme se o restituční nároky. Jejich vypořádání trvalo dlouho. Bylo nás hodně dědiců, dlouho jsme se nemohli dohodnout, nakonec vše muselo být soudně rozděleno, než jsme mohli majetek prodat“.

Období po roce 1948

Dne 4.května 1949 odeslalo Ministerstvo zemědělství vlastníkům zbytkového statku Olšov panu **Karlu Tupému a paní Terezii Císařové** dopis, týkající se revize podle zákona č. 142/ 47 Sb. ve znění zákona č.44/48 Sb.

Dopis byl adresován rovněž Místnímu národnímu výboru v Hodňově a Místní rolnické komisi. V dopise je konstatováno, že bylo na základě veřejného zájmu přezkoumáno rozhodnutí z 13.června 1948, týkající se převzetí zbytkového statku státem a vydává se toto rozhodnutí:

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

58608/48-IX/A 21 V PRAZE dne 4.5. 1949.

Zbytkový statek Olšov/s.o.Horní Planá/
Vlastník:Karel Tupý a Terezie Císařová.
Revise podle zákona č. 142/47 Sb. ve
znění zákona č. 44/48 Sb.

Revise podle zák.č.142/47 Sb.ve znění
zák.č. 44/48 Sb.

Výměr.

Pp.
1/Karel T u p ý
2/Terezie C í s a ř o v á

p. Černá na Šumavě
v O l š o v ě č. 1

Místní národní výbor v Hodňově
okres Český Krumlov.
Došlo 15.V. 1949
Zn. 604/49 Pril.

Ministerstvo zemědělství/přezkoušelo/přezkoumalo
znovu na základě dodatečných úředních zjištění o potřebách veřej-
ného zájmu podle usta novení čl.I č. 2 zákona ze dne 21.března
1948 č. 44 Sb.,kterým se mění a doplňuje zákon o revisi první
pozemkové reformy, svoje rozhodnutí ze dne 13.června 1948,čj.
58608/48-IX/R 12 o převzetí shora uvedeného zbytkového statku
částí přesahující 15 ha a na základě nového souhlasného usnesení
revisní komise ze dne 3.5.1949 /§ 2,odst.2 zákona č. 142/47 Sb./
vydává toto dodatečné rozhodnutí:

I. Pozemkový majetek v k.ú.Hodňov ve výměře 133.1851ha
uvedený ve Vaší soupisové přihlášce ze dne 10.ledna 1948 po
případě i další Váš nemovitý majetek,který jste podle ustanovení
vládních nařízení č. 194/47 Sb. a č. 91/48 Sb.byli povinni
přihlásiti k soupisu,tvoří zbytkový statek podle § 1,odst.1,
písm.d/ zákona č.142/47 Sb. a přejímá se státem podle § 6,odst.
3 tohoto zákona ve znění zákona č. 44/48 Sb. celý/se všemi bu-
dovami/.

II. Upozorňujete se, že až do převzetí nemovitostí zbytkového statku určených k převzetí státem, jste povinni na zbytkovém statku řádně hospodařiti, po příp. zařídití řádné hospodaření podle ustanovení a pod následky zákona č. 118/20 Sb. o hospodaření na zabraném majetku pozemkovém /§ 17 rev. zák./ . Jakékoliv nakládání s tímto majetkem a jeho příslušenstvím jest po dobu revise bez souhlasu ministerstva zemědělství neplatné /§ 15, odst. 1, rev. z. v nov. znění/ .

D ů v o d y :
- - - - -

1/ Pozemkový majetek, uvedený ve Vaší soupisové přihlášce tvoří zemědělský podnik, vytvořený ze zabraného majetku pozemkového, přesahuje výměru 50 ha a byl přidělen podle přidělového zákona č. 81/20 Sb. rozhodnutím býv. státního pozemkového úřadu Vámi získán koupí podle § 7 zák. č. 215/19 Sb. se souhlasem býv. státního pozemkového úřadu z pozemkového majetku velkostatku Český Krumlov, kde tedy v daném případě o zbytkový statek, na který se vztahují všechna ustanovení zákona č. 142/47 Sb. ve znění zákona č. 44/48 Sb. o revizi první pozemkové reformy.

2/ Výměrem ze dne 13. června 1948 č. j. 58608/48 IX/R 12 bylo rozhodnuto při provádění revise první pozemkové reformy podle zákona č. 142/47 Sb. ve znění zákona č. 44/48 Sb., že z důvodů naléhavé potřeby půdy pro přiděl a veřejného zájmu se přejímá podle § 6, odst. 3 tohoto zákona od shora uvedeného zbytkového statku jeho část přesahující výměru 15 ha.

Revise první pozemkové reformy podle zák. č. 142/47 Sb. a č. 44/48 Sb. svými výsledky zasahuje do celé přestavby organizační struktury zemědělské držby a veřejný zájem vyžaduje, aby tato přestavba byla provedena urychleně

a v souhlase se zásadami nové zemědělské politiky, jak se projevují v zákonech zemědělských vydaných v poslední době /§ 2, odst. 1, písm. d/ a e/ dekr. č. 28/45 Sb., § 7, odst. 1 písm. d/ dekr. č. 12/45 Sb., § 8, odst. 1 písm. d/ zák. č. 142/47 Sb. a § 16, odst. 1 první věta zák. č. 46/48 Sb./ . Zásadám tím odpovídá i potřeba na místě zemědělských závodů jednotlivě vytvořiti v síjmu veřejném v rámci plánovaného hospodářství a vřstavby zemědělské nové větší zemědělské podniky v rukách státu, po případě jiného veřejného útvaru nebo instituce veřejnou mocí k tomu pověřené.

Při provádění přidělového řízení z revise na půdě tohoto zbytkového statku bylo zjištěno, že z nemovitostí tohoto zbytkového statku resp. zbytkových statků dalších /soucedních/ je možno ve smyslu shora uvedených zásad vytvořiti na místě původních podniků jednotlivě nový větší podnik v rukách státu a v tomto řízení, zejména po shodnocení požadavků místních uchazečů o přiděl a po celkovém posouzení a vyrovnaní souběhu různých veřejných potřeb, byly konkrétně zjištěny předpoklady pro vytvoření takového státního zemědělského podniku na přejímání půdy a pro ponechání jeho výhradně v rukách státu /event. jiného vhodného veřejného útvaru/. Poněvadž provedení revise podle dřívějšího rozhodnutí, kterým se tímto výměrem máni, resp. doplňuje, by byla ponechána podniková základna /hospodářská a jiné budovy/, která jest nezbytným předpokladem k vytvoření nového zemědělského podniku v rukách státu, dosavadnímu vlastníku a tím směřovně provedení tohoto plánu a uskutečnění potřeb veřejného zájmu, je nutno tyto budovy převzati pro stát. V důsledku převzetí všech těchto budov je ovšem nutno převzati i všechnu zemědělskou n. j. půdu, kterou v rukách dosavadních vlastníků bez budov by nebylo možno řádně obhospodařovati, naproti tomu jedině převzetím této půdy, která byla podle dřívějšího rozhodnutí vlastníku ponechána a hospodářsky souvisí s přejímanými budovami,

současné s budovami do rukou státu umožní se řádně a racionálně hospodaření na celém objektu a využití této půdy v síjmu veřejném.

Ke splnění tohoto veřejného zájmu, bylo nutno ve smyslu ustanovení čl. 1, odst. 2 zákona č. 44/48 Sb. rozhodnouti jak shora uvedeno. V ostatním zůstává původní shora uvedená rozhodnutí v platnosti.

Proti tomuto rozhodnutí není odvolání v řádné instanci možné.

Za ministra:
Dr. Nový v. r.

1/ Místnímu národnímu výboru v Hodnově p. Černá n. Šumavě
2/ Místní rolničské komise
na vědomí. Na provedení přidělového řízení se tímto rozhodnutím nic nemění.

Za ministra:
Dr. Nový v. r.

Ze správnost vyhotovení:

Bureš

Konečné rozhodnutí

Ministerstvo zemědělství rozhodlo svým nařízením ze dne 4.5.1949 č.j. 58608/48 – IX/A 21 o revizi podle zákona č.142/47 Sb. o převzetí celého zbytkového statku OLŠOV se všemi budovami, československým státem. Před vydáním tohoto rozhodnutí bylo vydáno rozhodnutí stejného Ministerstva z 13.8.1948 č.j. 58608/48 – IX/R 12, podle kterého bylo původním vlastníkům ponecháno 15 ha a část budov.

Výpis z pozemkové knihy

dokládá průběh vlastnictví Karla Tupého od roku 1936 / smlouva trhová/ až do převzetí státem v roce 1949:

Číslo knihovní vložky 215 381 20 STÁTNÍ KANCELARIE ČESKÝ KRUMLOV (20)

Výpis z pozemkové knihy "Cizinec"

Katastrálního území **H odňov**

A

Běžné číslo	Parcel. čís.	Označení parcely, čís. domu, způsob obdělávání	Běžné číslo	Parcel. čís.	Označení parcely, čís. domu, způsob obdělávání
1	1554/1	pastva			
2	1558	les			
3	1559/1	les			
4	1561/1	les			
5	15 61/2	les			
6	1564/3	les			
7	1649	jiné daně prosté			

Běžné číslo Zápis

A

1 Došlo 7.10.1937 čd 733/37. **B**
Podle smlouvy trhové ze dne 22.7.1936, vkládá se právo vlastnické **Karlu Tupému.**

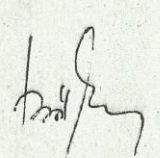

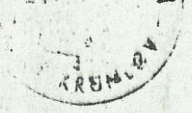
2 Došlo 5.9.1938 čd 616
Poznamenává se zákaz devizového úřadu **W i e n I** Teinfaltstr. 4.

3 Došlo 18.12.1961 čd 636.
Poznamenává se zrušení zákazu pod pol. B 2.

4 Došlo 21. 6.1948 čd 1130/48.
K návrhu ONV v C. Krumlově ze dne 18.6.1948 čj 16295/48-IV/2 poznamenává se, že do lesního majetku byla zavedena prozatímní národní správa podle § 15 dekretu prezidenta republiky ze dne 19.5.1945 č. 5 Sb.

5 Došlo 28.6.1948 čd 1226/48.
K návrhu a oznámení min. zemědělství ze dne 16.6.1948

SEVT . 17 121 O . K. E. & 12 P. výpis z pozemkové knihy dvoustránkový 1174 včt . 6 267 75

XXX B.			
Běžné číslo	Zápis	Kčs	h
6.	<p>čj. 68.638/48-IX/R -31, poznamenává se podle ustanovení zákona ze dne 11.7.1947 č. 142 Sb., zákona ze dne 21.3.1948 č. 44 Sb. a vl. nař. ze dne 7. 1. 1948 č. 1/48 Sb, a § 2 a nás. náhradového zákona ze dne 13. 7.1922 č 220 Sb., že nemovitosti zamýšlí převzítí min. zemědělství a že jde o majetek, který je předmětem revize. Došlo 17.4.1949 čd 289/49 Poznámka zavedení národní správy pod pol. B -4 se vymazává.</p>		
	C.		
1-3	zázpisy na zřetel vzaté.		
	 		
	 		

Kolektivizace zemědělství – vznik státních statků

Politická změna po roce 1948 přinesla mimo jiného i kolektivizaci zemědělství. Vedle Jednotných zemědělských družstev začaly především v horských pohraničních oblastech vznikat Státní statky. Po odsunu Němců zde byla spousta neobdělávané půdy, vzniklo mnoho neosídlených oblastí, kde se půda nepřidělovala, ale bylo nutno jí obdělávat. Půdu zde přebíral Národní pozemkový fond, který se v roce 1949 přetváří na Státní statek. Taková byla i situace v oblasti Černé v Pošumaví, nejprve konkrétně v Dolní Vltavici. Do působnosti statku patřily pozemky, zemědělské budovy a inventář v katastru nejen obce Dolní Vltavice, ale i Kyselova, Pestřice a Valtrova. Hlavní sídlo, stáje a celé středisko bylo několik let v Kyselově. Ředitelem statku byl Jaroslav Kubík, pak se však ředitelství přestěhovalo do Frymburku a statek ve Vltavici se sídlem v Kyselově, připadl pod ředitelství Statku Český Krumlov.

Vzniká Státní statek Černá v Pošumaví – historie vývoje

Delimitací částí statků Želnava, Světlík, Frymburk a Český Krumlov vzniká k 1.lednu 1951 Státní statek Černá. Vnitropodnikově je pak rozdělen na hospodářství Kyselov (Dolní Vltavice), Valtrov, Zvonková, **Olišov**, Jestřábí, Kovářov, Blatná a Světlík.

V roce 1952 začíná statek přebírat zemědělskou půdu od jednotlivě hospodařících rolníků v oblasti Blatná, Moravice a Milná.

K 1.lednu 1953 jsou jednotlivá hospodářství reorganizována do čtyř oddělení statku. Hospodářství Blatná je sloučeno s hospodářstvím Kovářov a je vytvořeno oddělení Milná. Hospodářství **Olšov**, Jestřábí, Valtrov, Zvonková a Kyselov (Dolní Vltavice) jsou sloučena v jedno oddělení Kyselov(Dolní Vltavice). Hospodářství Světlík zůstalo samostatné, takže v té době jsou na statku oddělení: Kyselov(Dolní Vltavice), Milná a Světlík. Čtvrtým oddělením je nově vytvořené oddělení mechanizační. Vytvořením čtyř oddělení vznikly na statku velké celky, které začaly hospodařit na objektech od sebe vzdálených až 20 km. Naopak v živočišné výrobě se sloučením dosáhlo nebývalých výsledků. Přesto bylo nutno přistoupit ke zmenšení jednotlivých oddělení a tak se oddělení Milná rozdělilo na oddělení Blatná a oddělení Kovářov. Oddělení Kyselov bylo rozděleno na oddělení Kyselov s farmami **Olšov**, Jestřábí a Kyselov. Během roku 1953 se do statku začleňuje JZD Muckov, dále celá obec Bližná a osady Plánička, Žlábek a Jelm. Další delimitací v roce 1956 je převzato JZD Bližší Lhota a půda bez hospodářů v oblasti obce Malšín.

V roce 1957 se stává součástí Statku Černá JZD Frymburk a provozovna Slupečná. Oddělení Valtrov, Zvonková a Další Lhota jsou v souvislosti se vznikem vodního díla Lipno předány Pastvinářskému družstvu.

V roce 1958 je statek Černá rozdělen na oddělení Bližná, Muckov, Milná, Frymburk a Světlík. K oddělení Bližná patřila farma **Olšov** a k oddělení Frymburk farmy Blatná a Slupečná.

K 1.lednu 1960 dochází k další delimitaci na okrese Český Krumlov, původní statek Černá je zrušen a majetek rozdělen do tří nově vzniklých statků. Jedním z nich je opět Statek Černá v Pošumaví, který je rozdělen na hospodářství Bližná, Muckov, **Olšov**, Slavkov a Šebanov. V září 1960 přechází pod statek JZD Šumava se sídlem v Černé a jeho farmy Černá a Mokrá. K 1.říjnu 1962 bylo převzato JZD Hraničář se sídlem v Horní Plané a jeho farmy Horní Planá, Hodňov a Hůrka.

K 1.lednu 1963 se statek Černá členil na tato hospodářství: Bližná- Černá – Muckov – **Olšov** – Slavkov – Šebanov – Horní Planá a Pomocná výroba.

Při delimitaci k 1.lednu 1964 se hospodářství Slavkov a Šebanov staly součástí nově vzniklého Statku Kájov a do Statku Černá bylo zařazeno hospodářství Zvonková a Valtrov, převzaté od Pastvinářského sdružení České Budějovice. Státní statek Černá byl přejmenován na Státní statek n.p. Horní Planá, podle střediskové obce.

K 1.lednu 1966 bylo do statku začleněno JZD Pernek a k 1.1.1967 bylo statku vráceno původní pojmenování : Státní statek, n.p. Černá v Pošumaví.

Od 1.ledna 1971 vznikl Oborový podnik Státní statky Šumava se sídlem v Českém Krumlově a statek Černá v Pošumaví se stal Odštěpným závodem 01 Oborového podniku.

V té době se Odštěpný závod člení na hospodářství: Černá, Horní Planá, Muckov, Bližná, Pernek, Hodňov (**s farmou Olšov**) a Zvonková. Ke dni 1.1.1974 se slučuje Bližná s Černou a Hodňov s Horní Planou. V OZ 01 fungují hospodářství Černá, Horní Planá, Muckov, Pernek a Zvonková. Farma **Olšov** spadá pod hospodářství Horní Planá.

Největší reorganizace vzniká k 1.lednu 1976, kdy dochází ke zrušení Odštěpného závodu 01 Černá, který je včleněn do Odštěpného závodu 02 Frymburk se sídlem ve Frymburku. Jednotlivá hospodářství jsou přejmenována na Výrobně organizační jednotky(VOJ) a na

Statku Frymburk jsou to: Černá, Frymburk, Horní Planá, k níž se včlenil Pernek, Muckov, Světlík, Zvonková, Přední Výtoň a Pasečná. Během roku se pak Muckov slučuje s Černou v Pošumaví a Přední Výtoň s Pasečnou.

K různým delimitacím v provozovnách uvnitř OZ 02 Frymburk docházelo pak v různých časových obdobích až do roku 1989. V té době již zanikl Oborový podnik Šumava a vznikl Agrokombinát Šumava se sídlem v Českém Krumlově a statek ve Frymburku je jedním z odštěpných závodů Agrokombinátu.

To už se píše rok 1990 a koncem tohoto roku se začínají objevovat petice zaměstnanců z oblasti Černá v Pošumaví, které žádají odtržení a vytvoření samostatného Statku. K tomu velmi brzy dochází a vzniká Odštěpný závod Černá v Pošumaví, který zatím patří ještě pod Agrokombinát Šumava. Ten však koncem roku 1990 zanikl a jak ve Frymburku, tak v Černé v Pošumaví vznikají od roku 1991 nové samostatné subjekty, Statek, státní podnik.

Olšov v době hospodaření státních statků

1/ Období let 1951 – 1960

Jak výše uvedeno vzniká k 1. lednu 1951 Statek Černá v Pošumaví, jehož jedním hospodářstvím je i Olšov. Ředitelem statku je jmenován Rudolf Kubík, bratr prvního ředitele Statku Dolní Vltavice (Kyselov) Jaroslava Kubíka, předtím pracovníka vrchní hospodářské správy Český Krumlov. Při reorganizaci k 1. lednu 1953 je hospodářství **Olšov** spolu s Jestřábím, Valtrovem, Zvonkovou a Kyselovem (Dolní Vltavice) sloučeno v jedno oddělení - Kyselov (Dolní Vltavice).

Celé oddělení má kolem 1 800 ha zemědělské půdy, výroba je rozdělena na rostlinnou a živočišnou. Dobytek hovězí, vepřový a koně jsou ustájeni ve větších, ponejvíce adaptovaných stájích, pole se obdělávají koňskými potahy za pomoci strojní a traktorové stanice.

Strojně traktorová stanice (STS) byla zřízena v roce 1948 a sídlila ve dvoře na Mokré. Pomáhala při sklizni sena, obilí a lnu a zajišťovala kompletní obdělávání půdy „Národního pozemkového fondu“ a současně vypomáhala státnímu statku.

Vedoucí oddělení, tzv. správci se poměrně často střídali, což mělo nepříznivý vliv i na chod celého oddělení. Proto – jak výše uvedeno - rozděluje se oddělení Kyselov na farmy: **Olšov**, Jestřábí a Kyselov.

V roce 1959, je statek Černá rozdělen na pět oddělení a farma **Olšov** patří pod jedno z nich – pod Bližnou. Vedoucím oddělení na Bližné byl tehdy Václav Růžička a veškerá výroba, její problémy, nedostatky a další výhledy, to vše se řešilo na úrovni MNV v Bližné. Vedoucí musel pravidelně podávat na zasedání zprávu o současné situaci na oddělení.

Doslovná citace zápisu ze zprávy V. Růžičky o hospodaření oddělení statku:

„Vedoucí oddělení poukázal na **problémy na farmě Olšov**, na špatnou pracovní morálku a organizaci práce. Dojivost na Olšově je malá a snižuje pak celkový průměr, při převzetí dobytka bylo vážením zjištěno manko asi 25 q, prasnice byly nahlášený jako březí, přestože březivost nebyla. Dobytek pro nedostatečné opatření přes zimu byl velmi zesláblý, krávy ležely, nemohly se pohybovat a teprve po několikadenní pastvě a pohybu na slunci se vzpamatovaly. To je také příčina, že hovězí maso vyrábíme o 60% draž nad plánovanou cenu. Snížili jsme cenu mléka, musíme snížit i cenu masa, podstatně bude snížena i cena malých selat, protože všechny prasnice jsou již zapuštěny.

Celkově je tedy naše oddělení na Bližné velmi zatíženo nedostatky na farmě Olšov, což jsou ještě pozůstatky hospodaření před sloučením. Současná senoseč je rovněž ztížena nepříznivým počasím. Je posekáno 56% ploch, na plán 60 vagonů sena máme svezeno 18 vagonů. Čeká nás ještě práce na asi 60 ha polí a luk v nezatopeném pásmu na Kyselově.

Vyskytla se i mandelinka bramborová, školní děti provedly hledání, bude nutno ještě plochy poprášit Dynocidem, stejně tak jako 14 ha lnu“.

Další zápis je z veřejné schůze občanů z 10.prosince 1958:

„Na schůzi bylo přítomno 36 občanů, prakticky byly zastoupeny všechny rodiny z Bližné a Radslavi. Na schůzi se dostavil jako referent ing. Horňanský jako zástupce ČSSS.

Schůzi zahájil předseda ZO KSČ František Chromík a hlavní referát měl ing. Horňanský.

Kromě jiného:

- bylo poukazováno na to, že většina problémů ve výrobě vznikla sloučením Bližné s Olšovem a tak **zaměstnanci požadují, aby byla oddělení Bližná a Olšov opět rozdělena a hospodařila samostatně“.**

Požadavek zaměstnanců jakoby byl vyslyšen a při delimitaci k 1. lednu 1960 se Olšov od Bližné odděluje a stává se samostatným oddělením.

2/ Období od roku 1960 - 1989

Samostatným oddělením zůstává **Olšov** ještě dalších pět let, postupně se stává farmou hospodářství Hodňov a od 1.ledna 1974 se stává součástí hospodářství Horní Planá, neboť dosavadní Hodňov se sloučil s Horní Planou.

Pozemková držba oddělení – farmy Olšov v ha

DRUH PŮDY	1960	1961	1962	1963	1965
zemědělská půda	501,94	501,94	501,06	544,52	537,03
orná půda	231,23	231,23	238,23	242,75	243,60
pastviny	59,40	59,40	59,40	59,40	55,66
louky	210,87	210,87	203,87	242,01	238,01
zahrady	0,44	0,44	0,36	0,36	0,36

V období, kdy **Olšov** patřil pod Bližnou a pak dále, když byl samostatným oddělením, pracovali zde, mimo mnoha dalších zaměstnanců, i manželé Michal a Zuzana Bandurovi z Černé v Pošumaví. **Jejich syn Michal Bandura, ročník 1946 vzpomíná:** „ Bydleli jsme v domečku za tratí, za vodou a docházeli po trati do statku. V obytné části statku Olšov tehdy bydlel Vilém AUGSTEN s rodinou, ten zde dělal správce (vedoucího oddělení). To bylo kolem roku 1960, já nastoupil po škole do svého prvního zaměstnání v roce 1961. Tehdy zde byl umístěn vpravo dobytek na žír, vlevo se chovaly slepice a dojné krávy, byli zde i koně. Mléko od krav, kterých zde bylo asi 50 kusů, se vozilo v konvích na zastávku vlaku, kde jsme konve do vlaku naložili a ten je vezl do mlékárny do Plané. V zadní části dvora byla stodola, kam se ukládalo seno, sláma, ale i obilí, které se pak mlátilo na stacionární mlátičce. Vzadu byly krechty na brambory i řepu, kde ženy, docházející i z Horní Plané, zjara pracovaly na přebírání a třídění brambor. Valná část prací se dělala s koňmi, byly zde tři páry, zejména zásobování. Později se již práce dělaly malými traktůrky, byly zde i silážní jámy, začalo se s řezačkou (asi SP 152), pak asi v roce 1964 přišel první kombajn SK-4.

Lidí do práce bylo relativně dost, ale ve výrobě to moc nešlo. Krávy nedojily, často se i nenakrmilo, někdy nebylo ani čím. Pracovní morálka byla špatná, hodně pracovníků bylo

cikánského původu, u kterých bylo zvykem celou výplatu hned propít. Jména pracovníků si již nepamatují.

Co se týče vedení, tak po odvolání Augstena, který šel dělat dopraváka do štavárny, nastoupil na Olšov František Kokrda. Ten předtím učil na zemědělské škole, která byla spolu s internátem v Bližné na čp. 6. Když byla zrušena a přemístěna do Kaplice, zůstal Fr. Kokrda raději ve výrobě a střídal provozy statku, tedy rovněž i Olšov. Posledním správcem byl Děkan Karel, což byl kovář z Horní Plané, pak se již Olšov sloučil s Hodňovem a pak s Horní Planou.

V roce 1965 jsem odešel na vojnu a po ní jsem přišel ke statku Černá, více si o Olšovu nepamatují“.

V roce 1971 byl na Olšově postaven finský domek pro zaměstnance statku. Podle kroniky Horní Plané jej postavila skupina zedníků- důchodců pod vedením pana Poppa.

V dalších létech byl dvůr Olšov nadále součástí hospodářství Horní Planá, odštěpného závodu Frymburk a byl zde zajišťován odchov skotu na žír, převážně býčků a výkrm brojlerů. Zaměstnancem zde bydlícím ve finském domku byl František Kotscher, měl k dispozici pár koní k potřebnému zajištění výroby, v pozdějším období se věnoval pouze krmení brojlerů. Krmivovou základnu zde tvořila senážní jáma a část sena a stelivové slámy.

Dalším pamětníkem a dlouholetým pracovníkem na Olšově byl Jan STINY

Narodil se v roce 1930 ve vesnici Olšina v č.p. 5 a žije tam dosud. Do roku 1962 pracoval v JZD Hraničář Horní Planá, kam patřila i farma Hodňov. K 1.říjnu 1962 převzal družstvo Státní statek Černá a Horní Planá se stala samostatnou provozní jednotkou, stejně jako Olšov. Proto v této době nastoupil Jan Stiny do práce na dvoře Olšov, kam to měl z Olšiny nejbliže.

„ Na Olšově jsem strávil dlouhé období svého pracovního života, prakticky až do doby odchodu do důchodu v roce 1990. Bydlel jsem stále na Olšině a do práce docházel a později i dojížděl s párem koní, které jsem měl ustájeny zde na Olšině. S koňmi jsem na Olšově prováděl veškeré zásobování všech stájí, navážení siláže, sena, slámy a samozřejmě i jiné potřebné práce. V obytné části tehdy ještě bydleli Bandurovi, na levé straně měl část místností zaměstnanec Brabenec. Ještě v počátcích mé práce jsem též zajišťoval odvoz mléka od krav na zastávku, tehdy Olšov, dnes Žlábek. Mléko se v konvích nakládalo do vlaku, který je odvážel do mlékárny v Horní Plané. To jsem měl na starosti vždy jeden týden, pak druhý týden odvoz zajišťoval s druhým párem koní Brabenec nebo Bandura.

Na statku se v různé intenzitě chovaly krávy, prasata a později býci a mladý dobytek na žír. V horní stáji pracovali dva lidé, v dolní byl jeden ošetřovatel.

Od roku 1975 zde měli převahu kuřata- brojleři, byli umístěny v obou stájích, nejdříve všechno krmil sám František Kotscher, který bydlel ve finském domku, pak se to rozdělilo. Já měl spodní stáj a Kotscher horní. Ve stájích byly napáječky, voda byla přivedena vodovodem ze Žlábků. Po roce 1990 byl někde vodovod od fiňáku ke stájím přerušen. Brojleři zde byli myslím až do konce roku 1988, pak se zrušili a necelé dva roky se zde opět chovali býci na žír. Olšov patřil později pod provoz Hodňov, kontroly a rozdělení práce prováděl většinou zootechnik Ryba nebo vedoucí Fedor Juráš, později, když se Hodňov sloučil s Horní Planou,

tak technici z Horní Plané. V té době jsem dělal i některé potřebné práce na jiných částech provozu, zejména v rostlinné výrobě.

Po revoluci se přihlásili k restitucím a také je dostali potomci rodiny Císařových z Černé, ale trvalo to dlouho, než majetek prodali. Nejdříve ale prodali les, dnes ho mají údajně čtyři sedláci z Ulrichsbergu. Ve finském domku dnes bydlí dcera Františka Kotschera“.

Docházet (dojíždět) z Olšiny na Olšov bylo stejně daleko jako ze Žlábků

Bohatá historie rodu STINY

Jan Stiny, pamětník (viz předešlá kapitola) pochází z velmi starého rodu, jehož prvnímu příslušníkovi byl udělen šlechtický titul s erbem. Byl to Valentin von Stiny, který bojoval v tzv. Šmalkaldské(Schmalkaldské) válce v letech 1546 – 1547. Ve Slovníku německých dějin, který cituje kronika obce Hodňov se uvádí: - 31.srpena 1546 došlo u Ingolstadtu k posílení císařských vojsk 17 000 Holanďany, jimž velel Maximilian von Büren tím se obě strany (protestantské vojsko, kterému velel Schertlin) vyhnulo větší bitvě u Nördlingenu a u Giengenu. Valentin Stiny bojoval na straně císařských vojsk(císař Karel V.) a zvítězil. Uvedené datum 31.srpen 1546 by mělo být v přímé souvislosti s udělením rodového znaku panu Valentinu von Stinimu v polním táboře u Ingolstadtu dne 10.září 1546.

Podle Jana Stinyho se Valentinův potomek přestěhoval v roce 1605 do Olšiny a od té doby zde rod Stiny nepřetržitě žije.

Jeden příslušník rodu Stiny(jak uvádí hodňovská kronika) se narodil v roce 1880 ve Wappoltenreith v Dolním Rakousku a byl geologem. Od roku 1923 byl profesorem Vysoké technické školy ve Vídni, zakladatelem inženýrské geologie, prováděl průzkumy při stavbách údolních přehrad, vydal i Rukověť půdoznalectví.

Známým byl rovněž Dr. Anton Stiny, rodák z Olšiny (1862), který působil dlouhá léta jako městský, obvodní a posléze lázeňský lékař v lázních sv. Markéty u Prachatic. Byl také prvním primářem v prachatické okresní nemocnici v letech 1905 – 1922. Během války byl přidělen jako šéflékař k Maltézskému praporu č.35, jehož úkolem bylo přepravovat těžce raněné ze

všech bojišť do různých nemocnic v zázemí. V prachatické nemocnici působil i jeho syn MUDr. Walter Stiny jako praktický lékař.

Další příslušníci rodu již většinou v Olšině na statku čp.5 hospodařili. Již v roce 1670 zde hospodařila (podle kroniky) rodina Pavla Stiny. Po chalupě nazýval se rod „Hable“ a podle kroniky zde nepřetržitě žil selský rod v mužské linii přes 200 let/ kronika z roku 1922/. V roce 1945 je v kronice uváděn Franz Stiny. Statek měl celkem 32 ha pozemků, z toho 11 ha lesa, 8 ha polností a zbytek louky a pastviny.

3/ Období po roce 1990

Prakticky již v roce 1989 se živočišná výroba na Olšově omezila a postupně úplně zastavila. V roce 1990 začal Statek Frymburk, tehdy jako odštěpný závod Agrokombinátu, uvažovat o možnostech podnikání na Olšově v turistickém ruchu (přestavba na pokoje, zřízení rybářské bašty apod.)Uvažovalo se též i o možném prodeji, pokud by se na majetek nevztahovaly restituční nároky.

Od roku 1991 vznikl samostatný Statek Černá ,státní podnik a **dvůr Olšov spadal do kategorie jasných restitučních nároků . Ty začali uplatňovat dědicové Karla Tupého a Terezie Císařové**, kteří ovšem nehodlali na statku hospodařit, ale jej za co nejvyšší cenu prodat. Na dvoře se údajně prováděly menší úpravy, není však jisté, zda se o to postarali restituční dědicové nebo až jejich kupec. Podle vyjádření vnuků Josefa a Jiřího Císaře z Černé, projevíli tito zájem o koupi, jelikož však neměli hotové peníze, které dědicové požadovali, k odkoupení nedošlo.

Vzpomínka pravnuka Josefa Císaře (1954)

„Karel Tupý byl můj pradědeček a se svou ženou Annou hospodařili na Olšovském dvoře, který odkoupili od Státního pozemkového úřadu, který jej vyvlastnil knížeti Schwarzenberkovi. O tom, jak se na Olšově hospodařilo, mi vyprávěl můj děda Josef Císař, rovněž bývalý občan Černé v Pošumaví a bývalý řídicí učitel. Na dvoře prý býval vždy vzorný pořádek, ve stájích se chovaly různé druhy dobytka, měli asi 60 kusů krav a z mléka vyráběli vlastní sýry, které prý prodávali až v Budějovicích. Praděda Tupý již tehdy začal s krmením siláží, pouze jako přídavek, jinak stodola musela být naplněna dostatečným množstvím sena. Hospodaření v těchto podmínkách bylo však velmi svízelné a vždy „jen tak tak“ s krmením vycházeli. K inventáři dvora prý patřil i nádherný páv, oblíbenec všech přítomných. Kolik měli zaměstnanců si však nepamatují.

Když přišli Němci, musel praděda ze statku uprchnout, to již tam byl dosazen nový správce Hermann, který jemu i ostatním Čechům vyhrožoval. Na Olšov se nesměli až do osvobození vůbec podívat, i když určité snahy měli.

Než přišel rok 1945 tak jeho žena Anna Tupá zemřela, po roce 1945 měli nárok na vrácení majetku a tak jejich podíl byl rozdělen mezi Karla Tupého a jeho dceru Terezii Tupou, která byla provdána za mého dědu Josefa Císaře – podíl tedy připadl Karlu Tupému a Terezii Císařové. Josef Císař/ zeť Karla Tupého/ a Terezie Císařová byli tedy mým dědečkem a babičkou.

Na Olšově se zpočátku snažili hospodařit jako před válkou, ale bylo to velmi svízelné. Situace postupně dospěla k roku 1948 a nařízení o převzení zbytkového statku do Národní správy ukončilo jejich snažení. Na Olšově pak hospodařil Státní statek a po roce 1990 došlo znovu k restitučnímu jednání. Majetek byl vydán 13 dědicům, já i bratr Jiří mezi nimi, ostatní vzdálení příbuzní. Dlouho jsme se nemohli dohodnout, já s bratrem jsme uvažovali o

možnosti hospodaření i za cenu počáteční půjčky, ostatní však byli rozhodně proti a tak nakonec bylo rozhodnuto celý majetek prodat. Pamatuji se, že jsem chodil do získaného „našeho“ lesa ještě kácet stromy, les se v počátku ještě podařilo prodat, ale ostatní až v druhé polovině devadesátých let. Kupcem byl rakouský občan Springel, který však na statku ani nehospodařil ani se o něj nijak nestaral“.

Restituční řízení ohledně Olšova – uplatnění nároků - skutečnost

Okresní úřad - Pozemkový úřad v Českém Krumlově
PŠČ 381 01,poštovní přihrádka 34,tel.2011

Z-1453/94

Podání	Pod. výř. č.
H. Planá	211/96
Černá v Poš.	242/96
Pod. číslo	Dotum zápisu
PÚ 18947/94	14.5.1996 (14.5.96)

Toto rozhodnutí nabylo právní moci

dnem 14.9.94

V Čes.Krumlově dne 26.9.94

Josef Císař, Černá v Pošumaví 36
Helena Štěpánová, Ledvinkova 2418, Havlíčkův Brod
Jiří Pfauser, Kněžská 25, České Budějovice
Anežka Vopičková, Pražská 63, České Budějovice
Jiří Sedláček Chlum u Třeboně, Třeboňská 336
Věra Matásková, Ot.Ostrčila 42, Č.Budějovice
Jiří Viduna, Katusická 699, Praha 9 - Kbely
František Viduna, Svojšovická 28, Praha 4
ing.Libuše Pfauserová, Rudolfov 409, Č.Budějovice
Michal Pfauser, Hlinsko 39, České Budějovice

č.j.PÚ 18947/94

vyřizuje : Hrdá

Č.Krumlov dne 27.7.1994

R O Z H O D N U T Í

Pozemkový úřad Okresního úřadu v Českém Krumlově jako věcně a místně příslušný správní orgán podle par.11,písm.a) a par.12písm.a) zákona ČNR č.284/1991 Sb.,o pozemkových úpravách a o pozemkových úřadech a par.5 zák.č.71/1967 Sb.,správního řádu, ve správním řízení zahájeném dle par.16 a násl.správního řádu na základě návrhu oprávněných osob a stanovisek povinných osob ve věci vydání nemovitostí - zbytkového statku Olšov.

povinné osoby : Statek Černá v Pošumaví s.p.

Katastrální úřad Myslivecké sdružení Černá v Pošumaví

Obec Černá v Pošumaví

Státní meliorační správa,pracoviště Č.Krumlov

Povodí Vltavy Praha,záv.Horní Vltava Č.Budějovice

Vojenské lesy a statky Horní Planá

Stavokonstrukce Praha,záv.Týn nad Vltavou

oprávněné osoby :

Josef Císař,r.č.28.01.10/117,bytem Černá v Pošumaví 36

Helena Štěpánová,r.č.31.61.01/135,bytem Ledvinkova 2418,Havlíčkův Brod

Jiří Pfauser,r.č.38.08.20/046,bytem Kněžská 25,České Budějovice

Anežka Vopičková,r.č.09.55.13/064,bytem Pražská 63,České Budějovice

Jiří Sedláček,r.č.41.06.18/458,bytem Chlum u Třeboně,Třeboňská 336

Věra Matásková,r.č.38.52.20/408,bytem Ot.Ostrčila 42,Č.Budějovice

Jiří Viduna,r.č.37.03.24/023,bytem Katusická 699,Praha 9 - Kbely

František Viduna,r.č.42.06.12/086,bytem Svojšovická 28,Praha 4

Pavel Pfauser,r.č.80.06.09/1247,bytem Rudolfov čp.409

Michal Pfauser,r.č.68.09.24/0504,bytem Hlinsko čp.39,Č.Budějovice

R O Z H O D L

o vlastnictví oprávněné osoby podle par.9,odst.4 a par.11 odst.1 písm.c) z.č.229/1991 Sb.,ve znění z.č.183/93 Sb.,o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen zákon o půdě) takto :

OPRÁVNĚNÉ OSOBY

j s o u v l a s t n í k y

nemovitostí zapsaných v katastru nemovitostí pro obec: **Černá v Pošumaví a Horní Planá**
 katastrální území : **Černá v Pošumaví, Horní Planá**
 dříve Hodňov
 dle identifikace parcel č.zak. :021950/321 ze dne 28.9.1992

údaje dle pozemkové knihy				údaje dle evidence nemovitostí		
kn.vl. číslo	parc. číslo	druh pozemku	výměra m ²	parc. číslo	druh pozemku	výměra m ²
k.ú. Horní Planá						
210	st.134	zast.pl. čp.1	4244	st.1390 ✓	zast.pl.s budovami	
	st.135	zast.pl. sklep	68	č. 1389/1 ✓	ost.pl.	

Dále oprávněné osoby získávají další plochy zemědělské a lesní půdy dle tohoto rozhodnutí:

k.ú.Černá v Pošumaví						
č.st.136/1	zast.pl.	438	č.1428 ✓	pastv.		
č. 1481/1	role	37200	č.1425 ✓	pastv.		
			č.1424 ✓	orná p.		
			č.1428 ✓	pastv.		
1482/1	pastv.	1620	č.1424 ✓	orná.p.		
č.1483	role	6287	č.1424 ✓	orná p.		
k.ú.Horní Planá						
1487/2	louka	3487	č.1582 ✓	ost.pl.		
1488/1	role	67085	č.1583/1 ✓	orná p.		
			č.1582 ✓	ost.pl.		
1488/3	louka	18080	č.1580/1 ✓	louka		
			č.1580/2 ✓	louka		
1543	pastv.	989	č.1583/1 ✓	orná p.		
			č.1394/4 ✓	louka		
č. 1544/1	role	58870	č.1387 ✓	orná p.		
			č.1394/1 ✓	louka		
			č.1387 ✓	orná p.		
č. 1544/2	role	50747	č.1389/1 ✓	ost.pl.		
			č.1387 ✓	orná p.		
			č.1394/1 ✓	louka		
č. 1545/1	pastv.	1760	č.1389/1 ✓	ost.pl.		
			č.1394/1 ✓	louka		

ing. Jan Nejedlý
vedoucí pozemkového úřadu

Majetek dědiců je předmětem dalšího prodeje

Prodávající, jako podíloví spoluvlastníci získaných nemovitostí zapsaných na LV č.1031 pro obec a k.ú. Horní Planá, uzavřeli dne 25.6.1999 - **KUPNÍ SMLOUVU** s kupujícím, kterým byla MEPA BOHEMIA spol.s.r.o. se sídlem Krajinská 11, 370 01 České Budějovice, zastoupená jednatelem Miroslavem Pořádkem.Právní účinky vkladu do katastru nemovitostí vznikly 21.7.1999.

V Českých Budějovicích, dne 25.6.1999

*Malá Strana /
Dana Jurešová
na území kulturní památky
číslo 123456789
za Josefa Čížka
ZA JUDr. FOLPRECHT
Karel Folprecht
za Michala Pavla Folprecht*

MEPA Bohemia spol. s r.o.
Krajinská 11
370 01 České Budějovice
Tel.: 00420-38-7311071
Fax: 00420-38-7311072

prodávající

Pavel M.

kupující

Tato smlouva byla mnou, JUDr. Vladimírem Folprechtem, advokátem, sepsána a přede mnou všemi účastníky podepsána.

Potvrzuji, že totožnost účastníků jsem zjistil z jejich občanských průkazů.

V Českých Budějovicích, dne 25.6.1999

JUDr. Vladimír FOLPRECHT
advokát
Jeremiášova 18
370 01 České Budějovice

JUDr. Vladimír Folprecht
advokát

PŘÍLOHY - VÝPISY Z POZEMKOVÝCH KNIH – k.ú. HODŇOV

Výpis dokládá vlastnictví zájmových pozemků od roku 1875 – vlastníci: Alois HABLE + Marie HABLE až do roku 1910 – vlastníci František HABLE + Kateřina HABLE.

29/93

Číslo knihovní jednotky 63

Výpis z pozemkové knihy

Hodňov

Bežné číslo	Parcel. čís.	Označení parcely, čís. domu, způsob obdělávání	Bežné číslo	Parcel. čís.	Označení parcely, čís. domu, způsob obdělávání
33	1361/20	les	49	1473/47	les
34	1361/28	les	50	1473/53	les
35	1361/37	les	51	1519/8	louka
36	1361/43	les	52	1519/12	pastvina
37	1446/11	pastvina	53	1520/5	les
38	1468/2	pastvina	54	1522/34	pastvina
39	1468/29	les	55	1468/52	pastvina
40	1468/30	les	56	1468/51	les
41	1468/32	les	57	1473/64	les
42	1468/39	pastvina	58	126	Stp. dům čp. 2
43	1473/7	les	59	1531	louka
44	1473/9	les	60	1532	role
45	1473/16	pastvina	61	1473/71	les
46	1473/28	pastvina	62	1473/72	lesní ceste.
47	1473/30	pastvina			
48	1473/40	les			

A

viz str. 1

B

3 Došlo 27.6.1910 čd 254.
Podle spisu notářského vyhotovení ze dne 25.5.1910 čj 4925 a odd. listu ze dne 7.6.1910, vkládá se právo vlastnické

- a) Františku H a b l e na polovici
- b) Kateřině H a b l e o v ě na polovici.

PLATEK VE VÝŠI
60/ ZAPLACEN
poštovní poukázkou
příjmem z čísta

SEVT - 17 121 0 - [K. r. 121 – výpis z pozemkové knihy dvoustránkový] L92 TZ, Myslíkova 15, P-1

KOPIE

by. karta

19

Zahl der Grundbucheinlage: 63

A

Katastralgemeinde

Hronow
Hronetschlag

Wirtschaft Nr. 3 im
Bündel

Uffaf. Winger-
Kataster im
von Wollfart
alle W. im
Wollfart 18. 11. 12.

Gerichtsbezirk:

Oberplan

Katastralz.	Bezeichnung der Parzelle (Hausnummer, Culturgattung)	Postzahl	Katastralz.	Bezeichnung der Parzelle (Hausnummer, Culturgattung)
119 X	Leinwand, Aufwand Nr. 3 Punkt	47	1468/39	Wald
	Leinwand, Aufwand Nr. 3 Punkt	48	1468/48	Wald
120 ✓	Leinwand, Aufwand Nr. 3 Punkt	49	1469/2	Wald
		50	1469/3	Wald
131	Leinwand, Aufwand Nr. 3 Punkt	51	1473/4	Wald
		52	1473/9	Wald
132	Leinwand, Aufwand Nr. 3 Punkt	53	1473/16	Wald
1449/1 X	Wald	54	1473/28	Wald
1449/2	Wald	55	1473/30	Wald
1450	Wald	56	1473/40	Wald
1451 X	Wald	57	1473/47	Wald
1452 X	Wald	58	1473/53	Wald
1453 X	Wald	59	1519/8	Wald
1455 X	Wald	60	1519/12	Wald
1457	Wald	61	1520/5	Wald
1458 X	Wald	62	1520/4	Wald
1459/1 X	Wald	63	1468/52	Wald
1459/2 X	Wald	64	1468/53	Wald
1460 X	Wald	65	1468/57	Wald
1463/1 X	Wald	66	1468/59	Wald
1463/2 X	Wald	67	1473/54	Wald
1463/3 X	Wald	68	1473/72	Wald
1463/4 X	Wald	69	1473/73	Wald
1464	Wald	70	126 X	Leinwand, Aufwand Nr. 3 Punkt
1465	Wald	71	1531	Wald
1466 X	Wald	72	1532	Wald
1467 X	Wald	73	1473/4	Wald
1468	Wald	74	1473/40	Waldung - Land abtr.
1469	Wald			
1470	Wald			
1471	Wald			
1472	Wald			
1473	Wald			
1474	Wald			
1475	Wald			
1476	Wald			
1477	Wald			
1478	Wald			
1479	Wald			
1480	Wald			
1481	Wald			
1482	Wald			
1483	Wald			
1484	Wald			
1485	Wald			
1486	Wald			
1487	Wald			
1488	Wald			
1489	Wald			
1490	Wald			
1491	Wald			
1492	Wald			
1493	Wald			
1494	Wald			
1495	Wald			
1496	Wald			
1497	Wald			
1498	Wald			
1499	Wald			
1500	Wald			
1501	Wald			
1502	Wald			
1503	Wald			
1504	Wald			
1505	Wald			
1506	Wald			
1507	Wald			
1508	Wald			
1509	Wald			
1510	Wald			
1511	Wald			
1512	Wald			
1513	Wald			
1514	Wald			
1515	Wald			
1516	Wald			
1517	Wald			
1518	Wald			
1519	Wald			
1520	Wald			
1521	Wald			
1522	Wald			
1523	Wald			
1524	Wald			
1525	Wald			
1526	Wald			
1527	Wald			
1528	Wald			
1529	Wald			
1530	Wald			
1531	Wald			
1532	Wald			
1533	Wald			
1534	Wald			
1535	Wald			
1536	Wald			
1537	Wald			
1538	Wald			
1539	Wald			
1540	Wald			
1541	Wald			
1542	Wald			
1543	Wald			
1544	Wald			
1545	Wald			
1546	Wald			
1547	Wald			
1548	Wald			
1549	Wald			
1550	Wald			

 Podle komplexního záznamu EN ve smyslu

 ustanovení § 4 odst. 1, b. o. vhl. 23/84 Sb.

 se tato vizek. ...

 Státní úřad pro zeměměřičství a katastr v Krumlově

 dne 8. IX. 1970.

B.

Eintragung

Prot. 13 Juni 1875, J. 1708;
Chief Departement der Probierung vom 10. Juni 1875 unter dem Namen
Hauptamtlich der Hohenstaufen.

Alois Hable auf dem Hofe
Morica Hable auf dem Hofe
Singer gewinnvoll geblieben

Am 24. Juli 1888, J. 2725
Chief Departement der Probierung vom 14. Juni 1888, J. 2118
mit der Eintragung des Hofes vom 17. Juli 1888, J. 2625, wird der Hof auf dem Hofe
von Morica Hable, gewinnvoll geblieben, Hof für Alois Hable einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 25. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

[Handwritten signature]

C.
+

Fortsetzung des Blattes B. d. der Einlage 4. 63. 10. 10

Eintragung

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

Eintragung 27. Juni 1910, J. 257
Chief Departement der Probierung vom 27. Juni 1910, J. 1925, wird der Hof auf dem Hofe vom 27. Juni 1910, der
Eintragung für die Hofe: Franz Hable auf dem Hofe
L. Katharina Hable auf dem Hofe einverleibt.

**OSVOBOŽENO OD SPRÁVNÍCH
POPLATKŮ**

Úpis (kopie) dostavně souhlas s listinou
uloženou ve sbírce listin katastru - po-
zemkové knihy.
Počet listů úpis - částečný
úpis (kopie), pol. knihy
datum podpis

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA - STAV OLŠOVSKÉHO DVORA

Panorama Olšovského dvora z přední části směrem od Černé v Pošumaví - F.Z. 8.11.2011

Pohled ze spodní strany od železniční trati - F.Z. 20.10.2013

Vnitřní strana pravé části objektu - F.Z. 8.11.2011

Vnitřní strana levé části objektu - F.Z. 8.11.2011

Části dvora Olšov – F.Z. 8.11.2011

Část vnitřku dvora s pohledem na zadní výjezdový trakt - F.Z. 8.11.2011

Opuštěný a zanedbaný vnitřek pravé a levé stáje - F.Z.8.11.2011

Část vnitřku původní obytné budovy – F.Z. 10.9.2016

Pohledy na dvůr Olšov – F.Z. 3.7.2016

Část štítu –schwarzenberský styl – F.Z.3.7.2016

Olšov: dříve rozlehlý statek, dnes ráj turistů - Českokrumlovský deník, **12.11.2011, Ing.František Záhora**

Při putování po známých i neznámých místech naší oblasti jsem se tentokrát vypravil těsně na hranice katastru obce Černá v Pošumaví s městem Horní Planá. Na konci tzv. malého Lipna najdeme osamělé stavení, dříve rozlehlý zemědělský statek Olšov. Hranice obou katastrů víceméně kopírují trať z Hůrky, kde je železniční stanice Černá v Pošumaví, až ke stanici Žlábek, a vede zde železniční spojení České Budějovice Volary.

Tato samota je součástí bývalé vesnice Žlábek, dnes patří k části města Horní Planá. Žlábek, německy Riendles, je písemně uváděn v roce 1445. Samotný dvůr Olšov (Olschhof) je připomínán teprve v roce 1536 a podle daňového a desátkového registru rožmberského důchodkového úřadu v Krumlově z roku 1513, patřil k rychtě Mokrá stejně jako Černá.

Dvůr Olšov je typické stavení, jakých bylo většina nejen ve Žlábkě, ale i na jiných místech Šumavy, kde v průčelí napříč byl trakt obytných budov, které byly většinou jednoposchodové s průjezdy, po obou stranách byly hospodářské budovy a celý dvůr vzadu uzavírala stodola. Je to typ německého nebo hornorakouského domu, z čehož vidíme, že obec, která byla původně slovanská, byla později slabě obydlená, posléze nově kolonizována a obnovena německým obyvatelstvem.

Historii Olšova jsem se podrobně neprobíral, jistě existují určité záznamy, takže snad jen útržkovitě: Pivovar v Černé vyrobil v roce 1603 celkem 2160 sudů pšeničného piva a přitom vyrobená ředina, zvaná patoky, byla použita pro čeleď v Olšovském dvoře. Rovněž pro pivovar byly u Olšova založeny vlastní chmelnice, které však byly koncem roku 1788 opuštěny.

Jedním ze zajímavých a zvláštních povolání na Šumavě bylo kolomaznictví. Jak uvádí Ing. Ivo Vicena, vyráběly kolomaz již od 17. století pod Jeleními vrchy rodiny Stiny a Schlapschi. V roce 1848 se na polesí Želnavo vyrábělo v dílně 36 vídeňských věder kolomazi, čili asi 2000 litrů, přičemž největšími odběrateli byl pivovar v Černé a knížecí Schwarzenberský dvůr v Olšově. K tomu možno podotknout, že potomci rodiny Stiny žijí dodnes v osadě Olšina a s panem Janem Stinyem se sám osobně znám.

V roce 1930 se uvádí v obci Žlábek celkem 21 domů a 206 obyvatel, Olšovský dvůr má popisné číslo 1 a jeho majiteli v roce 1945 byli Maria a Hawel Hermann.

Dvůr Olšov patřil spolu se dvorem Jestřábí a Valtrov ke knížecím poplužním dvorům, patřily pod stejnou správu jako pivovar, který do roku 1893 podléhal administrativnímu vedení ředitelství dolů a do roku 1928 ředitelství panství v Krumlově.

Olšovský dvůr měl rozlohu 100 ha a stejně tak jako další dva dvory ho řídil jeden správce. V roce 1926 byly všechny poplužní dvory československým pozemkovým úřadem vyvlastněny, vznikly tzv. zbytkové statky, které byly jako celek přiděleny českému poštovnímu družstvu, jehož družstevníci bydleli v obcích Křemže a Krásetín.

V poválečném období pak postupně se vznikem Státního statku v Černé na Šumavě byl jeho součástí i Olšov, samostatně hospodařící jako oddělení, posléze byl sloučen s oddělením Bližná. V zápisech té doby, koncem padesátých a začátkem šedesátých let, kdy se na jednáních MNV hodnotilo hospodaření statku, bylo špatné hospodaření na Bližné přisuzováno problémům a nedostatkům na Olšově.

Delimitace v dalším období probíhaly i u obcí a osada Žlábek přešla od 12. června 1960 z obce Hodňov do obce Černá v Pošumaví, ovšem již za čtyři roky byl Žlábek opět přičleněn k Horní Plané.

Zemědělské hospodaření na Olšově skončilo v období po roce 1989 a v současné době jsou zde jen ruiny bývalého, po většinu desetiletí i úspěšného zemědělského objektu.

Olšov je velmi výhodné a vyhledávané místo nejen pro rybáře, cykloturistiku i turistiku všeobecně, houbaření a výlety do okolí.

Olšov je ovšem od 18. prosince 2009 i nově vyhlášená přírodní rezervace o výměře 50,75 ha v nadmořské výšce 725 metrů v katastrálním území Černá v Pošumaví. Zde už není míněn pouze Olšovský dvůr, ale celá soustava močálů a přechodně zaplavovaných luk a zde se vyskytující společenstva rostlin a živočichů, včetně zvláště chráněných.

Do popsané oblasti se lze dostat jednak výše uvedeným vlakovým spojením a rovněž po silnici z Mokré ve směru k chatové osadě U Baštýře, odkud je i přístup k historické památce Josefova dědičná štola. V místě, kde končí malé Lipno, přejedeme přes trať a jsme na místě dnešního putování.

Olšov je od 18. prosince 2009 i nově vyhlášená přírodní rezervace

o výměře 50,75 ha v nadmořské výšce 725 metrů v katastrálním území Černá v Pošumaví. Jedná se o celou soustavu močálů a přechodně zaplavovaných luk a zde se vyskytující společenstva rostlin a živočichů, včetně zvláště chráněných.

Rezervace leží v zátopové ploše nádrže Lipno I, v nadmořské výšce 724 – 725,6 m BPV s perspektivou zvýšení max. hladiny na 726,0 m. Jedná se o mokřady, částečně s porostem mokřadních ostřic, částečně s porosty dřevin ve stáří do 50 let. Většina území je po část roku zaplavena, v létě a na podzim dochází k poklesu hladiny a obnažení části dna. Geologickým podkladem jsou převážně pararuly, místně s výskytem kvarcitu a pegmatitu. Půdy jsou převážně sedimenty, přecházející v rašelinné a slatinné půdy v místech bývalých pramenišť.

Jedná se výlučně o vodní plochy před Olšovem, majitelem je Povodí Vltavy a přírodní rezervace do dvora Olšov nezasahuje, ten je uváděn ve II. – IV. zóně.

500 let vývoje Olšovského dvora končí rokem 2016

Stručná publikace líčí osudy původního rožmberského a schwarzenberského majetku, postupně „poplužního dvora“, dále „zbytkového statku“ a v dalším období jako oddělení a farmu od roku 1951 několikrát delimitovaných státních statků.

Text Katastrálního úřadu z roku 2010 popisuje Olšov takto:

Olšov byl dříve knížecím dvorem (Maierhof Olschhof), vzdáleným tři čtvrtě hodiny pěší cesty od sídla fary v Hodňově, kam docházeli věřící do kostela a děti do školy. Po pádu feudalismu náležel politicky k místní obci Hodňov, katastrálně pak ještě s dalšími dvěma samotami ke Žlábku (Riendles); soudním okresem příslušel pod Horní Planou, hejtmánstvím pak pod Český Krumlov. Místo je zajímavé z geologického hlediska, neboť se zde nacházejí ložiska tuhy a vápence. V roce 1947 se v okolních lesích rozmohl silný požár, který museli zdolávat hasiči ze širšího okolí. Dnes nemá Olšov statut žádného typu sídelní jednotky, a tak jej lze považovat de facto za zaniklý, přestože spadá pod město Horní Planá. (text 2010)

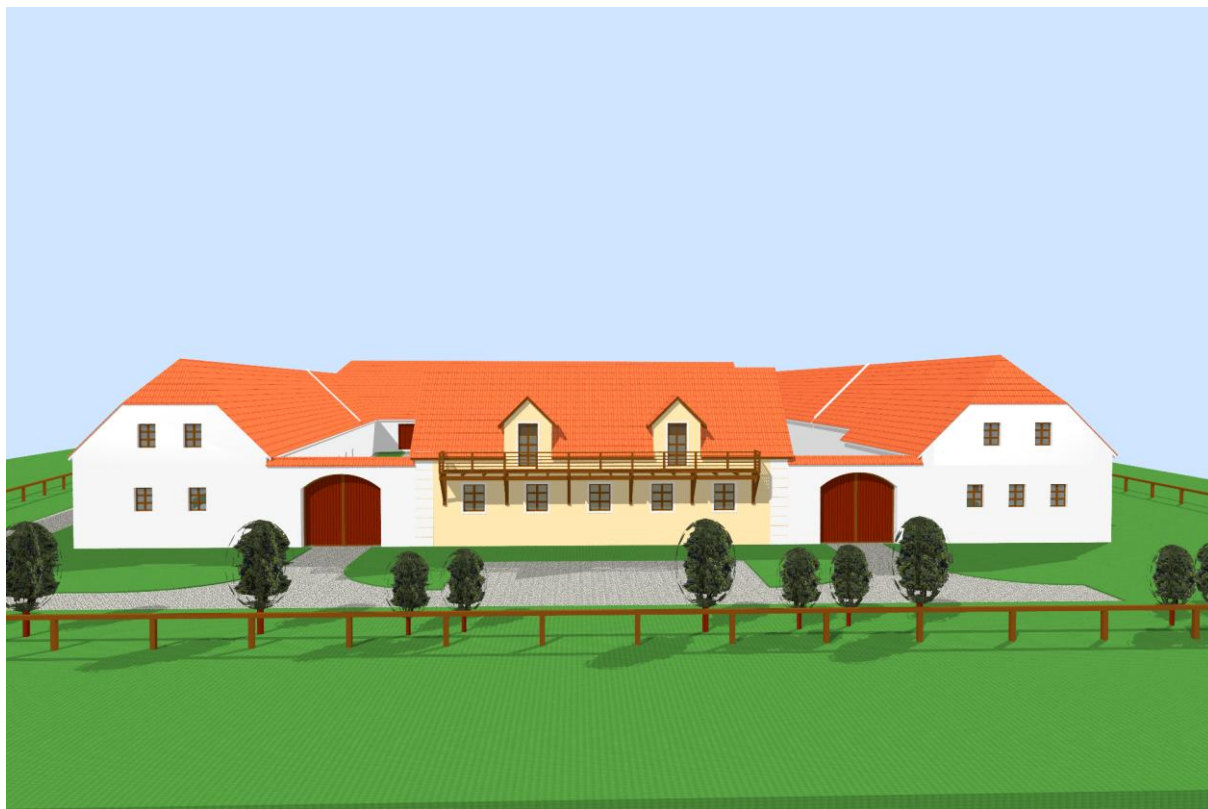
Rok 2016 – nový start Olšova

- nastupuje FARMA MILNÁ, s.r.o.

Firma MEPA Bohemia, spol.s.r.o. Milná, kupuje dvůr Olšov s přílehlými pozemky a připravuje rozsáhlou přestavbu a rekonstrukci celého areálu.

Investiční záměr

Dvůr Olšov, ke kterému patří pozemky v rozsahu 61 ha zemědělské a ostatní půdy, bude tvořit základ budoucí provozní jednotky. K dosavadním plochám lze přiřčenit nakoupené plochy ve Žlábků v rozsahu 27 ha (mimo les), které jsou vzdáleny 1,5 km od dvora. Celková půdní základna tvoří předpoklad pro vznik samostatné výrobní jednotky.

Farma Milná s.r.o. má vyřešeno zimní ustájení pro základní stádo 620 ks masných krav v 9 objektech a pro 22 ks plemenných býků ve 4 objektech. Pro odchov 90 ks chovných jalovic do 1 roku je k dispozici odchovna v Záluží. Pro ostatní jalovice není ustájení a dosud jsou prodávány v 6 – 8 měsících svého stáří jako zástavové a pro vyšší stáří jalovic není kapacita v ustájení.

Dvůr Olšov umožňuje tuto situaci řešit. Lze zde postupně přestavět a vybudovat kapacity k zimnímu ustájení pro:

- 80 ks chovných jalovic ve stáří 18 – 24 měsíců
- 150 ks jalovic z naší produkce, krmené jako jatečné do porážkové váhy 530kg živé hmotnosti, tj. do stáří 24 měsíců

Návrh řešení

Postupně. po etapách rekonstruovat celý areál dvora Olšov tak, aby zůstal zachován jeho historický ráz.

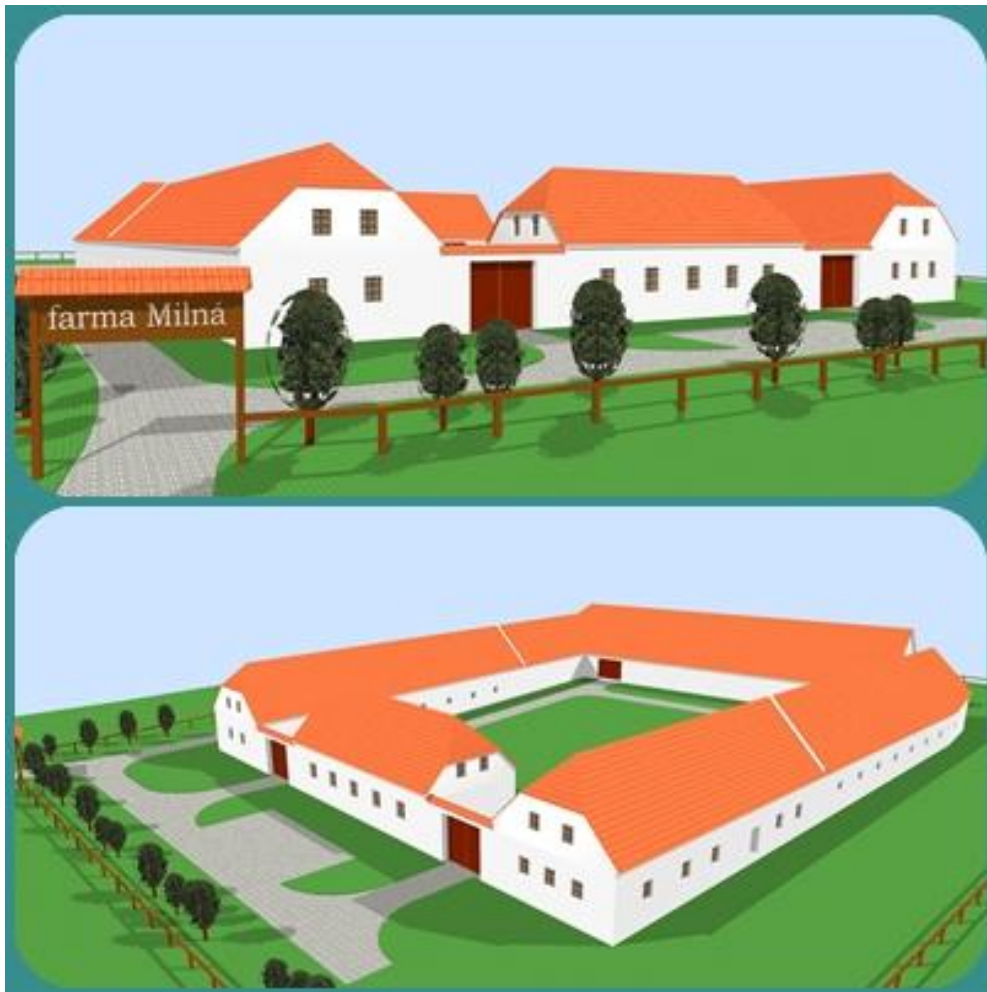
I. etapa – provést rekonstrukci stáje(jižní expozice) pro cca 80 ks jalovic. Termín rok 2017

II. etapa- řešit výstavbu objektu pro cca 70 ks na ploše dvora. Termín rok 2018

III. etapa – výstavba dvou silážních žlabů s kapacitou 600 t senážní hmoty. Rok 2018 – 2019

IV. etapa – řešit rekonstrukci severního objektu pro 80 ks jalovic . Termín rok 2019

V. etapa – řešit objekt stodoly a administrativní budovy. Termín rok 2020.

Pro výkrm jalovic řešit volné ustájení s hlubokou podestýlkou. Krmení jako venkovní s podélným krmným žlabem s místem 0,70 m pro jeden kus. Základem krmné dávky bude senáž o sušině 35 – 40% vlhkosti.

Stáj č. II. pro výkrm jalovic – řešit jako jednoduchou stavbu v ocelové konstrukci s dřevěným opláštěním.

V obou dokrmných stájích umožnit krmení jadrných krmiv moderním dávkováním.

Sklad krmiv řešit jako zásobník balíků slámy ke stlaní, s částečnou kapacitou pro balíkové seno.

V Milné 7.7.2016

Od areálu Olšovského dvora je nádherný pohled na zátoku a rozšiřující se Lipenské jezero (mapy.cz)

Autor publikace: Ing. František Záhora,
Černá v Pošumaví
září 2016